

Jesenice, 7. januarja 1972

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železara«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Novoletna čestitka

Delovnemu kolektivu železarne Jesenice želim srečno novo leto 1972 in čimveč uspehov v vašem bodočem delu.

Marjan Breclj

Na novi konti peči 530 ton dinamo trakov

Obratovodja hladne valjarne inž. Mesarič nam je povedal, da jim je v decembru uspelo osvojiti tehnologijo v tolikšni meri, da lahko z enkratnim žarjenjem razogličijo dinamo trak na vsebnost ogljika od 0,003 do 0,008, kar pa je bistveni pogoj za doseganje kvalitete dinamo trakov.

530 ton dinamo trakov so na konti peči proizvedli v decembru kljub pomanjkanju delavcev, tako da so delali neprekinjeno tudi ob prostih sobotah in nedeljah. Za doseženi uspeh pri proizvodnji dinamo trakov v decembru gre priznanje vsem zaposlenim.

Glavni direktor mag. inž. Peter Kunc na novoletni seji DS

Z zaupanjem vase, v svoje moči in sposobnost, bomo uspeli tudi letos

V drugem delu šeste redne seje delavskega sveta Železarne, ki je bila 30. decembra, je imel glavni direktor mag. inž. Peter Kunc obsežno poročilo o poslovnih rezultatih, problemih in težavah v minulem letu z navedbo nekaterih nalog, ki nas čakajo v letošnjem gospodarskem letu. Iz njegovega obsežnega poročila smo v skrajšani obliki povzeli in priredili nekaj najpomembnejših njegovih misli.

Naše rezultate v minulem letu, bom skušal oceniti skozi prizmo pomembnejših dogodkov, ki so spremljali naše delo. Vsa naša gospodarska dejavnost je bila v tem letu razpeta med dve devalvaciji, prva v januarju, druga v decembru. Medtem je bil kongres samoupravljalcev

Jugoslavije in intenzivno se je delalo na dopolnilih tako zvezne kot republiške ustave. V tem času pa je bilo tudi uveljavljenih več družb. dogovorov na različnih področjih, med drugim, za nas zelo pomembnim, družbenim dogovorom o delitvi dohodka in osebnega dohodka oziroma iz tega izhajajočega samoupravnega sporazuma črne in barvaste metalurgije Slovenije. Po tem dogovoru smo od oktobra dalje upravičeni deliti osebni dohodek po merilih, ki vsaj do nekega nivoja izenačujejo naše težke delovne pogoje z ostalimi zaposlenimi. Ta samoupravni sporazum sam po sebi ne daje možnosti delitve višjih osebnih dohodkov, ker le-te moramo najprej ustvariti s svojo dejavnostjo, temveč preprečuje večja odstopanja, ki jih ni bilo malo v preteklosti. V tem letu smo tudi že občutili delovanje raznih sistemskih ukrepov, čeprav le delnih, vendar bolj z negativnimi posledicami. Sledil je ukrep o zamrznitvi cen kot vmesna faza med uresničevanjem erega in drugega sistema, nato že omenjena devalvacija in prav v zadnjih dneh ponovno razpravljamo o smiselnosti zamrznitve osebnih dohodkov. Spreminjanje sistemov je vedno pogojeno z nestabilnostjo v predhodnem obdobju. Mi smo v stalnem spreminjanju sistema, zato

lahko razumemo zakaj smo tudi stalno v nestabilnem nihanju gospodarjenja. Odsev takega načina dela je v vedro večji nelikvidnosti jugoslovanskega gospodarstva.

Tržno-planski sistem, kakršnega smo osvojili kot lastno pot do končnega čisto tržnega gospodarstva, je vsa bremena z največjo težo pritisnil ravno na proizvajalce bazičnega repromateriala.

Se v letu 1970 so kupci dolgovali jugoslovanskim železarnam eno milijardo 300 milijonov dinarjev. Na koncu leta se je ta številka že povečala za 600 milijonov dinarjev, koncem letošnjega leta pa za nadaljnjih 600 milijonov.

(Nadalj. na 2. str.)

Najvišja mesečna proizvodnja

V valjarni žice so v decembru dosegli najvišjo mesečno proizvodnjo v višini 9926 ton, od tega 211 ton kvadratnih gredic 55 mm. S tem so za 580 ton presegli svoj dosedanji najboljši mesečni dosežek v oktobru lani. V decembru so dosegli tudi najnižji odstotek zastojev in sicer 36,3%. Ta odstotek je v ostalih mesecih znašal okrog 40%.

K temu pomembnemu rezultatu so prispevale svoj delež vse dneve pa tudi vzdrževalci, ker manj zastojev pomeni tudi večjo proizvodnjo.

Obrazložitev stališč ZK do devetmesečnega poslovanja in do nalog v letu 1972

V našem zapisu o seji konference ZK Železarne, ki je bila 17. decembra, smo bralcem obljubili, da bomo v posebnem sestavku objavili utemeljitev predloga stališč ZK o aktualnih nalogah gospodarjenja v Železarni v letu 1972, ki jo je na seji podal vodja grupe za gospodarska vprašanja pri TK ZKS Ivo SCAVNICAR. Ker je bil sklep konference, da se predlagana stališča na osnovi razprave dopolnijo, bomo dokončno oblikovana stališča objavili v eni od prihodnjih števil, danes pa objavljamo v nekoliko skrajšani in prirejeni obliki utemeljitev.

Gradivo, ki so ga člani prejeli že z vabilom, vsebuje predlog stališč ZK Železarne do devetmesečnega poslovanja in do nalog v letu 1972. Razlaga stališč je povzetek vseh misli in razprav, ki so

bile izrečene na treh sejah skupine, ki obravnava tekoče gospodarjenje, dveh sejah sekretariata, na eni seji grupe za gospodarska vprašanja, na seji komiteja in na šestih aktivih ZK v podjetju.

Predno bi obrazložil posamezna poglavja teh stališč, bi rad poudaril kaj je vodilo ZK, da je tako široko organizirala razpravo o devetmesečnem poslovanju. Devetmesečno poslovno poročilo Železarne nam je služilo samo za osnovo, da iz tega izluščimo tako pozitivne, kot negativne ugotovitve in pojave ter da na osnovi tega postavimo določene naloge pred člane Zveze komunistov, obenem pa da se za njihovo realizacijo borimo v (Nadaljevanje na 6. str.)

Natančnost in preciznost, dve nepogrešljivi lastnosti sodelavca v strojnih delavnicah

V letu 1971 novatorjem 66.268,25 N din odškodnin in nagrad

V letu 1970 so jeseniški energetiki, strojni in elektro vzdrževalci skupaj s plavžarji, martinariji, elektro jeklarji, valjavci in drugimi neposrednimi proizvajalci izvedli in predložili v oceno in nagraditev 45 zelo uspešnih izboljševalnih predlogov. Prizadevnim in uspešnim iznajditeljem, novatorjem in racionalizatorjem ter avtorjem malih obratnih izboljšav so poseb-

ne komisije za oceno izboljševalnih predlogov pri svetih delovnih enot in odbor za izume in racionalizacije pri delavskemu svetu Železarne izplačali 85.991,14 N din spodbudnih akontacij, nagrad, odškodnin in rent. To je vsekakor lepo in veliko priznanje za delovni in ustvarjalni polet jeseniških železarjev. Avtorji izboljševalnih predlogov

(Nadalj. na 2. str.)

Z zaupanjem vase, v svoje moči in sposobnost, bomo uspeli tudi letos

(Nadalj. s 1. strani)

nov dinarjev. Razumljivo, da tudi v naši železarni porast dolgovanj kupcev ni bil manjši. Od 180 milijonov na začetku leta 1970, smo na začetku letošnjega leta imeli že čez 250 milijonov dinarjev terjatev pri naših kupcih, ob koncu koledarskega leta pa že 370 milijonov dinarjev. Reševanje tako zapletenega problema kot je nelikvidnost, kot specifično jugoslovanskega problema s posebnim načinom izterjatve, vezanjem naše prodaje za gotovinsko plačilo itd., smo v vsem letu komaj preskrbeli toliko surovin, predvsem iz uvoza, da so naše naprave obratovale. Zaradi premajhnega priliva denarja na naše žiro račune, železarne niso mogle izkoristiti v celoti svojih kapacitet in zato je zaostanek v blagovni proizvodnji povsem logičen. Pomanjkanje likvidnih sredstev pa je po drugi strani tudi bistveno zadrževalo našo amortizacijsko zamnjavo, saj se je celotna amortizacija uporabljala za obratna sredstva, torej za kreditiranje naših kupcev. Upravičeno lahko trdimo, da so slovenske železarne največji kreditor slovenske predelovalne industrije. To jim v sedanjem težkem likvidnostnem stanju onemogoča, da bi hitreje osvajale nove proizvode. Realizacija je zaradi dvigovanja cen v jugoslovanskem sistemu v zadnjih letih porasla za skoraj 90 %, medtem, ko se krediti niso povečali niti za 20 %.

V letu 1971 na tem področju nismo bistveno izboljšali položaja. Podobno kot naša železarna, tudi ostale gospodarske organizacije v Jugoslaviji niso uspeli realizirati svojih obvez. Zato ni nič čudno, da je jugoslovansko gospodarstvo v letu 1971 doseglo bistveno drugačne rezultate kot so bila predvidevanja. Stopnja rasti smo v industriji predvidevali med 5 in 5,5 %, dosegli pa 10 %, izvoza smo predvidevali med 14 in 16 %, dosegli pa samo 10 % povečanje nasproti letu 1970. Uvoza smo predvidevali od 6,5 do 7,5 % več kot v prejšnjem letu, izgleda pa, da ga bomo dosegli celo 18 %. Deficit smo predvidevali za okroglo 90 milij. dolarjev, ocenjuje se pa, da ob končnem obračunu niti 500 milij. dolarjev ne bo prevelika številka.

Te stalne razlike med planiranimi rezultati in doseženimi, so odraz sistemske nedograjnosti in zastopljavanja nekaterih ključnih panog, med katere sodi tudi železarstvo. Od celotnega tako povečanega uvoza, še vedno odpade 63 % na repromaterial, kar kaže našo veliko odvisnost od zunanega trga. Jugoslovanske železarne pa v tem gibanju niso nikakršna izjema, saj tudi železarne potrebujejo za svoje redno obratovanje čez 150 milij. dolarjev uvoza. Uvažamo od premoga za koksiranje in koks, do rude v ekstraktivnem delu naše proizvodnje — prek slabov, gredic in toplo

valjarih trakov, da bi naše kapacitete vsaj delno bile izkoriščene.

Naša železarna je v letošnjem letu, kljub težkim pogojem dela, zaključila sanacijsko obdobje, ki smo ga sprejeli ob izgubi v letu 1967 in 1968. Izguba, ki je bila prikazana in pokrita s kratkoročnimi krediti, pozneje smo jih spremenili v srednjeročne in izguba, ki je bila pokrita iz lastnega poslovnega sklada, je bila prvotno razdeljena na pet sanacijskih let. Po zaslugi preorientacije v proizvodnji, ustavljanja nerentabilne proizvodnje, novih cen, ki so bile sprejete na osnovi mehanizma o usklajevanju cen z nemškimi domicilnimi cenami in ne nazadnje sodelovanja v okviru združenega podjetja Slovenske železarne, smo že v treh letih zaključili naše sanacijsko obdobje. Finančno smo pokrili vse izgube in dvignili osebni dohodek iznad poprečja, kot smo ga imeli pred tem. Zbrali smo znatno večja sredstva za hitrejšo gradnjo stanovanj in jih tudi že v zadnjih letih več zgradili. Seveda pa z doseženimi rezultati ne smemo biti preveč zadovoljni. Vprašati se moramo, kje so naši kadri, dobri kadri, ki smo jih izgubili pa čeprav smo jih nadomestili z drugimi, novimi. Prepričan sem, da bi bila naša sanacija še hitrejša in uspešnejša, če bi nam ti kadri ostali zvezti. Ravno tako se sprašujemo, ali je zaostanek v tehnologiji, ki je nastal zaradi majhnega investiranja v celotnem obdobju sanacije mogoče nadoknaditi in pod kakšnimi pogoji. Sanacijo, ki smo jo morali izpeljati zaradi izgube, smo morali pokriti iz poslovnega rezultata povsem sami, čeprav za izgubo krivde ne moremo povzeti v celoti nase. V ob-

dobju, ki ga v letošnjem letu zaključujemo, smo železarji strnili svoje vrste in pripravili z zavihanimi rokavi. Ko pa nam je v letošnjem drugem polletju kazalo nekoliko boljše, so se že pojavili nekateri, ki bi radi delili tisto kar še ni ustvarjeno in kar se deliti ne da. Železarji tudi ne bomo dopustili, da bi v naslednjem obdobju taka miselnost prevladala.

Poskušali bomo biti najboljše tkalci samoupravnih odnosov, v katerih naša bazična industrija in s tem železarstvo ne bo v tako zastopljavem položaju, temveč v enakovrednem. V takem, v katerem se bo naše delo vrednotilo z enakimi merili in za naše večje in boljše delo, dosegalo tudi večje in boljše nagrade. Naše bodočnosti ne bomo iskali v raznih institucijah, temveč v medsebojnem povezovanju s predelovalno industrijo, z lastnim prehodom v predelavo, pri nas tako težko pridobljerega jekla.

V nadaljevanju je direktor Kunc govoril o zelo pestri problematiki in dejavnosti na posameznih področjih dela. Podrobno je obravnaval proizvodni sektor s celokupno analizo in analizo posameznih obratov, tehnični sektor, kadrovskega sektorja, sektorja za ekonomiko, sektor prodaje, delo in probleme sekretariata oziroma dejavnosti, ki so dajo v to področje, finančni sektor in analizo izvajanja akcijskega programa za leto 1971.

Svoje poročilo je direktor zaključil:

To je le bežer pregled dela in prizadevanj naše delovne skupnosti v letošnjem letu. Nemogoče je v tako kratkem času orisati vse napore, vse zmage, rekorde pa tudi poraze, ki jih tudi ni manjkalo. Težko je v kratkih besedah razložiti vsa prizadevanja za doseganje zastavljenih nalog na vseh nivojih pa vendar moramo potegniti črto, zaključiti leto in istočasno pričeti s snovanjem in delom za novo leto.

Gospodarski načrt, ki ga je delavski svet že sprejel, nas obvezuje, da v naslednjem letu delamo še boljše, hitreje, da dobavljamo našim kupcem v dogovorjenih rokih, kakovosti in količini, da pa pri tem ne pozabimo na varno delo in na delo s čim nižjimi proizvodnimi stroški. Kot smo v zadnjem času pričeli z intenzivnimi pripravami za večjo povezanost slovenskih železarn, tako bi morali v naslednjem obdobju povezati med seboj tudi tisti del predelovalne industrije, ki predstavlja neposredno finalizacijo naših proizvodov, da bi tako leto 1972 ob zaključku izgledalo vsaj tako dobro, če ne še boljše od letošnjega. Če smo bili v letošnjem izredno dinamičnem letu kos zastavljenim nalogam, potem moramo kljub nekaterim pesimističnim napovedim, tudi za leto 1972 gledati z zaupanjem vase, v svoje moči, lastno sposobnost. Poskušajmo začrtane naloge izpolnjevati že takoj od začetka z vso prizadevnostjo na vseh nivojih, pa uspeh tudi v letu 1972 ne more izostati. Novi ukrepi, sistemske rešitve, omejevanje uvoza itd., morajo dati prednost našim proizvodom, pri tem nas težave, ki nastopajo, ne smejo omajati v našem prepričanju.

Stabilizacija je program, ki je potreben zaradi ponašanja nas vseh v preteklosti. Stabilizacija je naša skupna potreba, zato mora tudi vsak svoje k njeni uresnitvi prispevati.

Od uspeha pri združevanju našega umskega, tehničnega in finančnega potenciala, od skladnosti delovanja nas vseh v okviru združenega podjetja, je odvisno kakšno bo naše stabilizacijsko leto 1972.

Prepričan v našo moč, pripravljenost, sposobnost in učinkovitost, želim vsem članom delavskega sveta, vsem sodelavcem, družinskim članom in svojem SREČNO, ZADOVOLJNO IN USPEŠNO NOVÓ LETO 1972!

V letu 1971 novatorjem...

(Nadaljevanje s 1. strani)

so s svojimi dosežki ustvarili delovnemu kolektivu prek 2.149.700,00 N din prihrankov in koristi. Poleg tega pa so s svojimi tehničnimi izboljšavami prispevali tudi pomemben delež k delovni varnosti in boljšemu delovnemu vzdušju v posameznih obratih in na posameznih delovnih mestih.

Število novatorjev in racionalizatorjev se v železarni veča iz leta v leto. Inovacije v jeseniški železarni nikakor niso kampanjsko ali stihijsko delo, temveč je to stalna oblika dela večjega števila ljudi. Cesar posamezni avtorji ne zmorejo rešiti sami, rešujejo skupinsko in timsko.

V preteklem letu se avtorji tehničnih izboljšav ponašajo s še večjimi dosežki in uspehi. Med letom so izvedli in predložili v oceno 65 zelo uspešnih in koristnih izboljševalnih predlogov, ki prinašajo kolektivu več stotilijonske prihranke in koristi. Resnica, da so jeseniški novatorji v preteklem letu izvedli dvajset tehničnih izboljšav več kot v letu 1970, je nad vse spodbudna in obetajoča.

Komisije za oceno izboljševalnih predlogov pri svetih delovnih enot so letos posebej ocenjevale koristno izvedene tehnične izboljšave in avtorjem priznale in izplačale 23.228,25 N din odškodnin in nagrad. One so ocenjevale le manjšec toda koristne tehnične izboljšave in priznale avtorjem le nižje denarne odškodnine.

Večvredne izboljševalne predloge pa je ocenjeval in nagrajeval odbor za izume in racionalizacije pri delavskem svetu železarne. Odbor je v letošnjem letu pozitivno ocenil 21, večvrednih izboljševalnih predlogov, avtorjem pa priznal in izplačal 43.040,00 N din spodbudnih odškodnin, nagrad in akontacij.

Skupaj je bilo uspešnim avtorjem večjih ali manjših izboljševalnih predlogov v lanskem letu priznanih in izplačanih 66.268,25 N din.

Jeseniški železarski novatorji se v minulem letu ponašajo tudi z dvema patentoma in enim prijavljenim. Lastniki teh patentov so Anton Koblar, Zvone Labura in inženir Brudar Božidar.

14. seja predsedstva TO OO sindikata

V sredo, 29. decembra 1971, je bila 14. seja predsedstva TO OO sindikata Železarne. Člani predsedstva so najprej poslušali informacijo s seje predsedstva Zveze sindikatov Jugoslavije, ki jo je posredoval predsednik TO OO sindikata Železarne tovariš Kobentar. Njegova informacija je vsebovala podatke za delo v prihodnje, z drugimi besedami povedano program bo treba konkretizirati in ga prilagoditi našim razmeram.

Informacija tovariša Kobentarja, ki je bil tudi prisoten na nedavni seji predsedstva ZSJ, med drugim ugotavlja, da mora sindikat kot najmočnejša delavska organizacija svojo dejavnost v večji meri usmeriti k sindikalnim odborom. V naši železarni naj bi to nalogo izpeljali prek komisij pri TO OO sindikata Železarne. Tu so mišljena predvsem komisija za delo s sindikalnimi odbori, komisija za samoupravljanje in komisija za kadrovska vprašanja.

Pomembna naloga, ki je

divo in še posebej na resolucijo kongresa.

Sindikalna organizacija bo tudi v prihodnje podpirala vsako novo sistemske rešitve, ki teži k stabilizaciji našega gospodarstva. To so sicer naloge dolgoročnega značaja, vendar bo treba na tej osnovi izdelati akcijske programe, delo pa vse bolj preusmeriti od sedanjega forumskega načina k članstvu. Kot je povedal predsednik Kobentar, naj bi akcijske programe komisij pri tovarniškem odboru izdelali že v januarju, pozneje pa bo treba akcijske programe izdelati ter si prizadevati za njihovo dosledno uresničevanje tudi v sindikalnih odborih.

V januarju sta prevedeni še dve seji predsedstva TO OO sindikata Železarne.

Z željo, da bi jih bilo vsako leto več...

Lani je bila bera pri zbiranju zgodovinskega, dokumentarnega gradiva zopet zelo uspešna. Nekaj rednim zbiralcem, se je pridružilo kar precej novih. Vsem iskrena hvala za trud in razumevanje.

Lani smo ponovno zabeležili kar lepo število darovalcev tako med podjetji, ustanovami in posamezniki. Med darovalci so bili naslednji:

Ambrožič Vika, Hrušica, Arih Ivan, Kranjska gora, Bohinc Francka, Jesenice, Dežman Marija, Selo, Dolar Francka, Zirovnica, Fenz Jurij, Jesenice, Konobelj Franc Slovenko, Jesenice, Klavžar Peter, Jesenice, Kolbel Rado, Jesenice, Knafelj Jože, Dolslovčec, Klinar Miha, Jesenice, Kozar Ivanka, Jesenice, Kokalj Mici, Selo, Kavčič Ana, Jesenice, Košir Ivanka, Jese-

nice, Logar Francka, Ljubljana, Mlakar Marija, Jesenice, Mahne Silva, Jesenice, Nerat Bogdan, Laško, Oblak Marija, Jesenice, Pretnar Stane, Jesenice, Pšenica Fanika, Zirovnica, Prešeren Rezka, Jesenice, Rinaldo Milan, Koper, Rotar Marija, Zirovnica, Rajnar Julka, Javornik, Smolej Albin, Jesenice, Simčič Mihaela, Radovljica, Stražišar Malči, Jesenice, Srečko Sorli, Blejska Dobrava, Štrumpfelič Ivanka, Javornik, Trojar Marija, Jesenice, Trojar Berta, Jesenice, Urbanc Anton, Jesenice, Vidic Angelca, Zirovnica, Vovk Ivan, Jesenice, Varl Alma, Jesenice, ZZB NOV Jesenice, Zupan Mici, Jesenice, Zupan Anton, Javornik, Železarna, Jesenice.

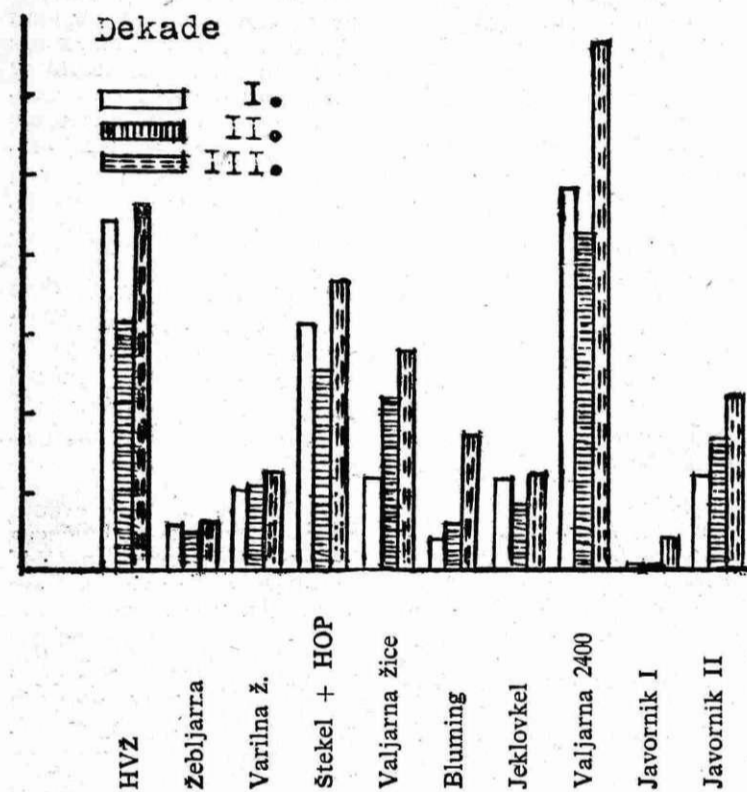
Menimo, da je prav in nič narobe, če vsako leto glasneje poudarjamo potrebo po zbiranju zgodovinsko-dokumentarnega gradiva za muzejsko zbirko oddelka za delavsko gibanje in NOV pri tehničnem muzeju železarne Jesenice. Naša pestra in bogata politična, gospodarska in kulturna dejavnost iz predvojnih dni, posebno pa spomin na težke dneve okupacije in upora proti njej, naravnost zahteva, da to gradivo rešimo pred pozabo.

Ogromno za zgodovino važnih predmetov leži v omarah, miznicah ali celo odvrženih na podstrešjih in v kletih. Čim več bomo uspeli zbrati tega gradiva, toliko lažje in bolj objektivno bomo lahko prikazali delo in napor naše preteklosti.

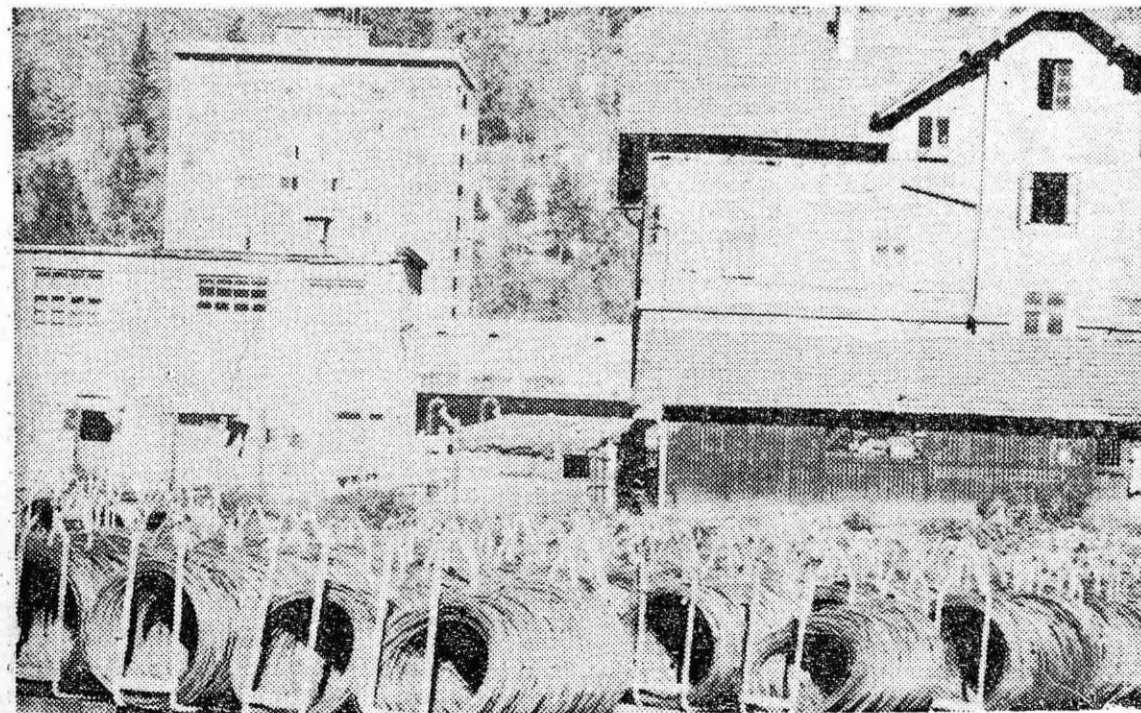
Zato naprošamo posebno starejše tovarišice in tovariše, da vse kar bi lahko služilo za osvetlitev preteklosti, odstopijo našemu muzeju. Vsem pa, ki so nam že kakoli odstopili, iskrena hvala s prošnjo za nadaljno sodelovanje.

Tehniški muzej železarne Jesenice
Oddelek za delavsko gibanje in NOV

Pregled o enakomernosti odprave končnih izdelkov v decembru 71

V zadnjem mesecu lanskega leta je bila precej enakomerna odprava končnih izdelkov v obratih: HVZ, žebliarni, varilni žici, štekel + HOP in jeklovleku. B.

V predelovalnih obratih smo povečali skladišče za žico. Sedaj je v teku akcija, da se bo uredilo skladišče in evidenca tako, da bomo vedno na čistem, koliko je žice na zalogi po kvaliteti, dimenzijah, šaržah in teži. B.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Dežurna služba

	telefon:	
	v pisarni	doma
SOBOTA, 8. januarja:		
inž. Alojz KALAN, SM jeklarna	360	81726
NEDELJA, 9. januarja:		
inž. Janez KOMELJ, žičarna	524	81583
PONEDELJEK, 10. januarja:		
dr. inž. Marin GABROVSEK, RO	380	81732
TOREK, 11. januarja:		
inž. Vlado SENCAR, valjarna Bela	850	81892
SREDA, 12. januarja:		
inž. Miroslav NOC, vodstvo vzdrževanja	873	754
ČETRTEK, 13. januarja:		
inž. Karel RAVNIK, el. jeklarna	433	81411
PETEK, 14. januarja:		
inž. Jaka SOKLIC, strojne delavnice	556	81131

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure zjutraj. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Personalne vesti — december

Sprejetih je bilo 57 delavcev.

Delovno razmerje je prenehalo 62 delavcem.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI:

Franc KRISTAN, 1914, valjarna Bela — 34 let v ZJ, Jakob SELKO, 1913, transport — 26 let in pol v ZJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI:

Ludvik KORANTAR, 1928, transport — 29 let v ZJ, Ivan SVETINA, 1917, valjarna Bela — 33 let v ZJ.

Vsem upokojenim delavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI SO:

Anton Brglez, 1942, valjarna Bela — 7 let v ZJ in Franc Katrašnik, 1922, nabavni oddelek — 11 let in pol v ZJ.

Svojcem naše iskreno sožalje!

IZKLJUČENI SO BILI:

Nikola Aničič, 1953, žičarna, Rahim Bačič, 1937, plavž, Boško Boškovič, 1950, valj. Bela, Darko Bradaška, 1947, plavž, valj. Bela, Alija Cimirotič, 1953, šamotarna, Milko Dabižljevič, 1950, plavž, Ljupčo Dančev, 1950, martinarna, Nikola Dejanovič, 1954, žičarna, Milorad Dimič, 1948, profilna valjarna, Ibro Dizdarevič, 1950, transport, Said Džarcanovič, 1950, valjarna profilov, Dušan Fratiša, 1953, strojno vzdrževanje, Jusuf Gerzič, 1937, martinarna, Mihajlo Gorgeski, 1946, žičarna, Husein Ibrič, 1949, valjarna profilov, Saud Islamčević, 1952, strojno vzdrževanje, Trifun Ivanovski, 1953, plavž, Vinko Jajčević, 1942, valjarna Bela, Peter Jakelj, 1951, hladna valjarna, Polona Jan, 1954, splošni sektor, Nenad Jovanović, 1948, plavž, Azem Karič, 1945, valjarna Bela, Makso Knežević, 1953, elektrooddelek, Mirko Knežević, 1950, elektrooddelek, Stojan Kocov, 1950, plavž, Peter Lakota, 1950, valjarna Bela, Simiša Lišanin, 1945, strojno vzdrževanje, Ignac Meglič, 1931, strojno vzdrževanje, Zdravko Momčilov, 1950, plavž, Vito Praprotnik, 1951, valjarna Bela, Anton Pravne, 1941, plavž, Ismail Sahiti, 1950, plavž, Milivoj Sabič, 1950, elektro toplotna energija, Ilija Skiljevič, 1948, plavž, Marjan Šnajder, 1950, jeklovlek, Vojislav Vidovič, 1952, martinarna.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Jubilanti 50-letniki

V mesecu januarju so in bodo praznovali 50 let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Pavel POLICAR, strojne delavnice — 5. januarja, Zdravko ZIMA, strojno vzdrževanje — 6. januarja, Anton KOSMAC, OTK — 10. januarja, Jože ROZMAN, VEN — 11. januarja, Antor TORKAR, nabavni oddelek — 14. januarja, Franc HOZJAN, nabavni oddelek — 19. januarja, Vinko LANGO, valjarna 2400 — 21. januarja, Franc TRUPKOVIČ, valjarna Bela — 22. januarja, Franc REKAR, transport — 25. januarja, Kristjan SLIVNIK, strojno vzdrževanje — 27. januarja, Blaž ČERNE, valjarna profilov — 28. januarja, Franc STRUGAR, strojne delavnice — 29. januarja, Marija GREGORIČ, elektrooddelek — 29. januarja, Jože KRCELJ, strojno vzdrževanje — 29. januarja, in Ferdo LUKEK, valjarna 2400 — 31. januarja.

Vsem jubilentom iskrene čestitke!

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Ob prehodu v novo leto

Za razgovor ob pričetku novega leta sem povabil predsednika TK ZMS železarne Jesenice, da mi pove nekaj o uspehih in neuspehih v delovanju komiteja v preteklem letu in razgrne načrte za novo leto. Rad se je odzval povabilu in njegove misli tako posredujem vsem rednim bralcem naše rubrike.

»V lanskem letu smo zaradi izboljšanja ekonomske situacije tudi mladi občutili trdnejše perspektive. Tu bi predvsem poudaril to, da smo imeli manj mladih nekvalificiranih ali srednješolskih kadrov, ki bi zaradi raznih vzrokov zapuščali podjetje. Z ozirom na prejšnja leta se število odhajajočih ni bistveno spremenilo, toda ostajanje prej omenjenih kadrov pa nam je pripomoglo, do večje stalnosti v mladinskih aktivih v Železarni. Nadvse sem zadovoljen s kolektivnim delom v predsedstvu in s samostojnim izpolnjevanjem sprejetih zadolžitev, kajti le s takim načinom dela se mlade kadre navaja k večji samostojnosti.

Pri svojem delu v lanskem letu nismo imeli bistvenih ovir zaradi financ, za kar ima zasluge tudi kadrovski sektor, ki nam je večkrat priskočil na pomoč in mu moram izreči vso zahvalo.

Odnosi TK ZM in uprava podjetja so na dobro začrtani poti in imamo mladi na relaciji uprava : TK ZM resnično zadovoljive stike. Sam sem bil kot predsednik mladine na vseh posvetih samoupravnih organov ZP, kjer sem se in se še vedno močno navdušujem nad čimhitrejšim in kvalitetnejšim razvojem ZP. Svoje mišljenje sem posredoval vodstvu ZM in obratnim aktivom, pri tem sem z zadovoljstvom ugotovil, da imajo take progresivne sile v gospodarskem razvoju ZP SZ vso podporo v mladini železarne Jesenice. Mladi smo povzeli iz današnjih družbeno ekonomskih procesov, da v razvoju ni odstopanj. Tisti pa, ki ne znajo ceniti našega razvoja, naj se umaknejo in prepustijo mesto našim, svežim silam.

Izredno sem tudi zadovoljen s stiki, ki jih imamo z največjimi podjetji radovljiške in tržiške občine. Osebnostno sem celo prepričan, da smo prav mladi s sodelovanjem ki ga sedaj gojimo, začeli s sestavljanjem mozaika pri vertikalni integraciji gorenjske kovinarske industrije.

Prognoziranje dela za letošnje leto je malo težje, kajti nikdar ne veš kaj te čaka in kaj bo prinesel jutrišnji dan. Če pravilno ocenjujem ekonomsko situacijo mislim, da se bo sedanje stanje verjetno poznalo v nastopajočem letu tudi pri razmerah v Železarni. Na drugi strani pa sem zopet prepričan, da nam bodo izkušnje pridobljene pred letom, dvema toliko koristile, da bomo premagali kakršno koli krizo.

Mladinski aktiv v Železarni bo v letošnjem letu moral posvetiti več pozornosti političnemu delu, več bo moral ocenjevati ekonomsko situacijo, dati bo pač moral vso podporo svoji ideološki komisiji za samostojno delo in odločanje. Razumljivo je, da bo zopet skušal tesno sodelovati s samoupravnimi organi v tovarni, ravno tako z upravo podjetja. Prva naloga TK ZM v nastajajočem letu pa bo, da uspešno izvede svojo letno konferenco in dopolnilne volitve, kar bo obenem tudi zadoščenje za celoletno delo v tem organu. Glede na to, da sem postal izreden študent VEKS, ne bom več imel časa voditi to organizacijo, upam pa, da bom lahko še vedno pomagal predsedstvu, čeprav verjamem, da bom svoje delo predal ljudem, ki bodo sposobni izpolniti začrtan program v letu 1972.

Na koncu želim ob novem letu vsem mladim v Železarni in izven nje veliko delovnih uspehov na delovnem mestu in čimveč organizacijskih uspehov v ZM.

Tudi sam sem zaželel predsedstvu ZM ZJ čimuspešnejše leto 1972, z željo, da se tudi njegove začrtane poti v novem letu izpolnijo in da bi študij završil tako kot si želi.

Lj

Pismo kluba OZN mladini

Organizacija ZN, katere člani so se zbrali letos na 26. zasedanje, ima vsako leto več članov. Poleg novih članov, ki jih pridobiva, ima tudi vedno več privržencev v svetu. Prav pri nas, v Jugoslaviji, zelo hitro raste število klubov OZN, v katerih se združujemo predvsem mladi. Zelo močne klube v Sloveniji imajo študentje v Ljubljani in Mariboru. Tudi v osnovnih šolah se vse bolj uveljavljajo. Vsi dobro poznamo klub OZN v Vinici v Beli Krajini. Delo tega kluba je dobilo priznanje v inozemstvu. Pismo in priznanje jim je poslal celo generalni sekretar OZN Utant. Tudi mi smo pred leti napovedali tekmovanje v zbiranju pomoči Vietnamu. Pridružili so se nam številni klubi in šole v Sloveniji. Na velikem slavju v Slovenjem Gradcu smo prejeli prvo nagrado in priznanje republiškega koordinacijskega odbora za pomoč Vietnamu in priznanje obč. odbora ZZB NOV občine Jesenice. Vse to nam je dalo veselje do dela. Letos šteje naš klub 50 članov. Trikrat v letošnjem šolskem letu smo že pripravili razstavo na šoli. Prvo ob obletnici ustanovitve OZN, za dan človekovih pravic in ob 25. obletnici UNICEF.

Pismo vrstnikom smo se odločili napisati predvsem zato, ker smo morali letos spremeniti program našega dela. Vključiti smo morali nekaj, na kar nikoli ne bi mogli niti pomisliti. Vprašanje odnosov in sožitja med našimi narodi smo imeli za vzor, kako naj bi ga rešili tudi drugod po svetu. Kar verjeti nismo mogli, da se je sovražniku posrečilo skaliti te odnose in za umazano početje pridobiti celo nekaj mladih. Odločno obsojamo tako početje! Bodimo vredni zaupanja tovariša Tita! Zavedajmo se tudi mi njegovih besed, ki jih je izrekel delegatom 5. partijske konference, že med vojno.

»TOVARIŠI, PRED NAMI SO ODLOČILNI TRENUTKI. NAPREJ H KONČNI ZMAGI! NAŠA NASLEDNJA PARTIJSKA KONFERENCA MORA BITI ŽE V SVOBODNI, ZUNANJEGA IN NOTRANJEGA SOVRAŽNIKA OČIŠČENI DOMOVINI!«

Ne nameravamo vam, dragi vrstniki, pisati o zgodovini naših narodov. Mi jo poznamo. Zato se vprašujemo, kako mora nekdo danes delati nasprotno, uničevati vse, kar so zgradili naši predniki? To lahko delajo samo sovražniki ali slabi iz naših vrst, ki so jih zavedli. Tega problema niso naredili borci 14. divizije, ki so šli skozi glad in trpljenje na Štajersko. Prav tako ne tisti Hrvatje, ki so bili takrat tako navdušeni nad Štirinajsto, da so borce prosili, naj ostanejo pri njih. Vse bi dali, tudi zadnji grižljaj, bratom Slovencem. Prav tako ni med temi objestnejši borci vseh narodnosti, ki so se borili na Neretvi, Sutjeski in po vsej naši domovini. Mi, mladi, pojdemo še v gozdove, tja, kjer so v največji tišini spomeniki! Ti nas naj opominjajo, da moramo narediti vse, da se grozote ne bi ponovile. To, kar se je zgodilo ob dnevu republike, našem največjem prazniku, nas naj opozarja in spominja na tiste, ki so se med vojno radi slikali z noži za

pasom in ob zaklanih žrtvah. Drevo »ustaštva« je podrl vihar NOB. Korenine frankovstva pa so ostale. Po skoraj tridesetih letih proletarske demokracije so korenine frankovstva pogonale nove pogankje. Tisti, ki so hoteli razbiti Jugoslavijo, so mislili, da je prišel čas, ko bodo lahko nadaljevali z delom. Kako majhni so, nam dokazuje že čas, ki so ga izbrali. Naš največji praznik, dan republike! Vsaka ofenziva med NOB je še bolj okreplila vrste borcev NOV. Tako se je zgodilo tudi sedaj! Okrepili smo naše vrste, zavedli smo se še bolj, da moramo biti budni, da naša revolucija še ni končana, da je sovražnik še tu.

Žal smo lahko ugotovili, da so dogodki na Hrvaškem poživili tudi v drugih republikah razne nacionaliste, šoviniste in karieriste. Priče smo tudi, da nekateri zavedni ljudje včasih nasedajo raznim »filozofom«, ki govorijo, kako lepo bi bilo, če bi bile naše republike »samostojne« in ne združene v Jugoslaviji. Taki ljudje ne poznajo zgodovine naših narodov, ne vedo, da so bile to nekoč samostojne države. Karantanija je bila celo trikrat večja, kot je danes Slovenija. Kolikšna je bila Srbija Dušana Silnega! Kako se je vračala vojska štirinajst tisoč slepih carja Samuela, ko so Makedonci sami vodili boj za domovino in svobodo! Kako more pomisliti, da bi se naši narodi razcepili, trezen človek, ki pozna otožne pesmi Srbov iz petstoletnega suženjstva pod Turki, potem ko so tako osamljeni bili bitko na Kosovem polju! Kako nas razveseli delček zgodovine, ki nam pripoveduje o skupnih bojih Slovencev in Hrvatov proti Frankom in Germanom, čeprav niso bili uspešni! Izguba te bitke je pomenila tisočletno suženjstvo in tisočletno željo po združitvi in osvoboditvi južnih Slovanov. Dragi sovrstniki, vprašamo vas, ali se je kaj spremenilo? Ali nimamo nikogar, ki bi nas ogrožal na naših mejah? Kaj bi bilo, če bi postali »samostojni« po predlogu »novembrskih junakov«? Kdo čaka na cono B, kdo na Makedonijo, kdo na predele Vojvodine? Tisti, ki so nas s podobnimi gesli kot sedaj, napajali že pred vojno!

Dragi sovrstniki, tudi mi še bolj okrepimo svoje vrste, okrepimo naše organizacije, očistimo svoje vrste! Postanimo bolj aktivni! Tudi naša mlačnost in zaprtost sta opogumili sovražnika. Saj se ga ne bojimo, če poznamo zgodovino in herojsko borbo naših narodov in armado, ki je zrasla iz ljudstva. Poznajo jo zunaj naših meja in tudi tisti, ki so hoteli drugače urediti Jugoslavijo. Kakor je imela KPJ največjo oporo v mladih, združenih v Zvezi komunistične mladine, tako bodimo mi eno z ZKJ, dokler ne uničimo korenin vsemu, kar nam lahko škodi, kar ruši bratstvo in enotnost! Ti dve besedi, bratstvo in enotnost, naj nam bosta vodilo!

Pozivamo vas, da ustanavljate nove klube OZN in okrepite obstoječe!

Člani kluba OZN na osn. šoli »Tone Čufar« Jesenice

Skupna seja odbora za poslovno politiko in odbora za plan in finance

V torek, 28. decembra 1971 je bilas kupna seja odbora za poslovno politiko ter odbora za plan in finance, ki jo je vodil predsednik odbora za poslovno politiko dipl. inž. Vito Gričar. V programu skupne seje so imeli razpravo o finančnem rezultatu za november, vrednotenje zalog razreda 5 in 6, ukrepe v zvezi z devalvacijo, informacijo o dolgoročni pogodbi z železarno Smederevo o preskrbi s polizdelki in gospodarski načrt za leto 1972.

Analizo finančnega rezultata za november in za vseh 11 mesecev so vzeli na znanje in ugotovili, da je rezultat v novembru ugoden, ker je dosežen rekorden presežek količinskega plana in doslej največja razlika med plansko in ustvarjeno realizacijo. Na žalost pa je v tem mesecu dosežena ena najmanjših razlik med planirano in ustvarjeno prodajno ceno. Za pomemben uspeh so smatrali tudi to, da smo z novembrom pokrili prenešeno izgubo iz leta 1967 in 1968 in jo celo presegli za 39.118 dinarjev. Nato so sklenili, da se zaloge nedokončane proizvodnje, polproizvodnje in proizvodnje vrednotijo v višini porabljenega materiala.

Vzeli so na znanje informacijo glavnega direktorja o ukrepih v zvezi z devalvacijo in menili, da bo za kritje negativnih razlik zaradi devalvacije potrebno spoštovati mehanizem o formiranju cen, ki ga je sprejel zvezni izvršni svet v minulem letu. Sklenili so, da se z začasnim ustavljanjem odprave določenih materialov kupcem, ki železarni veliko dolgujejo, ali imajo veliko zapadlih dolgovanj, skuša pridobiti vsaj nekaj teh sredstev. Vzeli so na znanje tudi informacijo pomočnika glavnega direktorja za ekonomska vprašanja o delu in pripravah pogodbe z železarno Smederevo o dolgoročni preskrbi s polproizvodi.

V nadaljevanju seje so obravnavali predlog gospodarskega načrta za leto 1972. S predlogom so se strinjali in sklenili, da se ga posreduje delavskemu svetu Železarne v potrditev s pripombo, da se mora za uresničitev tega plana predvsem doseči planirano proizvodnjo in ne prekoračiti planirane stroške. Sklenili so tudi predlagati, da se glede na predvidene možnosti v letu 1972 odobri dodatni prispevek za stanovanjsko gradnjo v višini 4%.

Samoupravni organi v preteklem tednu

6. seja odbora za kadre

Predsednik odbora za kadre dipl. inž. Boris Bregant je sklical 6. sejo odbora v torek, 28. decembra 1971 in za dnevni red seje predlagal analizo rednega in izrednega študija ter financiranje le-tega, plan potreb delovne sile in kadrov ter kadrovske politiko v letu 1972, program funkcionalnega izobraževanja in razno.

Analizo rednega in izrednega študija so vzeli na znanje in ugotovili, da je večji porast štipendistov utemeljen, da so obdržani okvirji štipendij in da je kritično stanje s štipendisti metalurgije. Sklenili so, da naj se število štipendij zadrži v letošnjem obsegu tudi za naslednje obdobje, da se mora odloček za kadre bolj angažirati na povečanju vpisa v poklicne šole in v šole za specializirane metalurške poklice, da se mora dati poseben poudarek pri izrednem študiju na mlajše delavce, ki si želijo pridobiti metalurški poklic in da naj ostane v sedanjem okviru izredni študij na srednjih, višjih in visokih šolah. Kadrovskega sektorja pa so naročili, da naj odboru predloži plan štipendiranja oziroma šolanja za poklicne šole in specializirane poklice do konca januarja, za srednje, višje in visoke šole pa do konca marca.

Nato so potrdili plan financiranja izobraževanja in naročili, da je treba s finančnimi sredstvi gospodariti racionalno, delovno skupnost Železarnice pa je treba prek tednika ZELEZAR obvestiti o obsegu dopolnilnega izobraževanja in šolanja ter o sredstvih potrebnih za to. Sprejeli so tudi program funkcionalnega izobraževanja za leto 1972.

V nadaljevanju seje so obravnavali plan zaposlenosti v letu 1972 in sklenili:

- sprejeti plan predstavljaja za kadrovske službe maksimalno število ljudi, predvsem iz ožjega območja, ki že imajo stanovanja;
- vse napore vložiti za znižanje fluktuacije, ki naj se

predvsem odraža v boljši organizaciji dela, v poboljšanju delovnih pogojev, boljših medsebojnih odnosih znotraj obratov, v pospešeni gradnji stanovanj, obdržati sedanje število samskih sob, če jih že ni mogoče povečati in hitreje rešiti in dopolniti sistem nagrajevanja;

— poleg tega je treba za znižanje nepredvidene fluktuacije razen že naštetih smernic, izboljšati kvaliteto sprejema zlasti izbora in razporejanja novih delavcev, izboljšati konkretno uvajanje na delovno mesto, izboljšati vključevanje novih delavcev v okolje Jesenic, izboljšati prehrano in druge usluge;

— sistematično proučevati notranje vzroke fluktuacije;

— bolj intenzivno pridobivati učence za redne poklicne šole in učence z nedokončano osnovno šolo za specializirane poklice;

— še naprej izvajati zastavljene naloge za zaposlovanje žena;

— še naprej zaposlovati fizično sposobne naše upokojence, ki so pripravljene delati še naprej.

Nadalje so sklenili, da lahko kadrovske sprejeme v Železarno kot pripravnik na šole študente absolvente, ki to izkažejo s potrdili in si želijo, za dobo treh mesecev s tem, da se jim v tem omogoči delo na diplomski nalogi, ki mora biti izbrana v sporazumu z Železarno. En izvod diplomske naloge ostane last Železarne. Vzeli so na znanje, da bo tudi letos tekmovanje osmih razredov jeseniških in radovljjskih osnovnih šol na temo: »Kaj veš o jeseniški železarni«. Strinjali so se tudi z nagradami, ki

pa so letos nekoliko višje od lanskih, zlasti tiste kolektivne, razredne. Nato so reševali še nekaj tekočih zadev in so med ostalim imenovali za obratovodjo hladne valjarne dipl. inž. Aleksandra Kavčiča predvsem zaradi potrebe priprave vodilnega kadra za rovo hladno valjarno, za vodjo toplotne energije Franca Novaka in za asistenta vzdrževanja transportnih sredstev Janeza Otrina. Sklenili so, da se delovno mesto »referenta rezervnih delov v tehniških službah vzdrževanja« objavi v tedniku ZELEZAR. Izjemo ma so letos odobrili trem delavcem vpis v delovodsko šolo v Radovljici in jim odobrili za to študijske ugodnosti, ker so že več kot deset let zaposleni v tovarni in po priporočilu obratovodstev potrebujejo takšno dopolnilno šolanje. Na predlog delovne enote transport so odobrili kritje stroškov šoferjskega tečaja za deset delavcev s pogojem, da bodo kot šoferji ostali v tovarni vsaj 3 leta, če ne bodo morali povrniti stroške šolanja.

6. seja delavskega sveta Železarne

Seja delavskega sveta Železarne, ki jo je predsednik sklical v četrtek, 30. decembra 1971 popoldan, je imela dva dela. Najprej delovni, v katerem so obravnavali predlog gospodarskega načrta za leto 1972 in predlog o formiranju finančnega sklada združenega podjetja Slovenskih železarn ter svečani del, v katerem je glavni direktor železarne poročal o delu in o uspehih proizvodnje v minulem letu.

Predlog gospodarskega načrta ali bolj predlog formiranja in delitve dohodka v letu 1972 so sprejeli in potrdili z vsemi tistimi pripombami in predlogi, ki sta jih podala odbor za poslovno politiko in odbor za plan in finance ter z vsemi zaključki, ki jih je predlagal direktor sektorja za ekonomiko.

Nato so obravnavali predlog formiranja finančnega sklada združenega podjetja in

3. seja odbora za izume in racionalizacije

Predsednik odbora za izume in racionalizacije dipl. inž. Franc Gasser je sklical 3. sejo odbora v ponedeljek, 27. decembra 1971 in za dnevni red predlagal obravnavo nekaj predlogov, reševanje vseh patentov in tekočih zadev.

Od predloženih predlogov so za:

— čiščenje rekuperatorjev na globinskih pečeh brez ustavitve peči odobrili akontacijo 1000 din,

— rekonstrukcijo I. in II. kanala na progi Z70 za vodenje zank ovalnega preseka odobrili enkratno odškodnino 2340 din,

— vzdrževanje in popravilo komornih peč s korundno maso odobrili odškodnino 4240 din.

Sprejeti predlog na razpis »Naprava za vezanje toplovaljanih trakov na hladnem ravijalcu štetla« so nagraditi s prvo nagrado 800 din. Ker pa je predlog uspešen, so ga odstopili še komisiji za racionalizacije v delovni enoti, da pregleda tudi možnost odškodnine temu avtorju.

Predlog »Izboljšava servocilindra za regulacijo zgorevalnega zraka na globirskih in na potisni peči v valjarni Bela« niso cenili, ker so menili, da izračuni niso točni. Predlog so odstopili referatu, da ga oskrbi s potrebnimi točnimi izračuni.

Nato so obravnavali dva

patenta, ki sta priznana od patentnega urada in sklenili, da se Železarna patentu odreka in jih prepušča avtorjema Kobljarju in Zvonetu Laburi. Z avtorjema bodo sklenili ustrezne pogodbe, referatu pa so naročili, da za patent Labure do naslednje seje pripravi predlog za odškodnino.

V nadaljevanju seje so obravnavali še nekaj tekočih zadev; sklenili so da se predlagane spremembe in dopolnitve pravilnika o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogov objavi v ZELEZARJU za javno razpravo in da referat do naslednje seje pripravi poročilo, ki naj zajame tele osnovne podatke:

- število predlogov,
- vrednost predlogov — predvideni prihranek,
- višina izplačane odškodnine in
- za posamezne predloge še kratko oceno.

Poročilo naj bo ločeno za dejavnost odbora in za dejavnost pristojnih komisij v delovnih enotah, zajame pa naj predloge v letu 1971.

so v drugi polovici decembra obravnavale predlog na svojih sestankih pa so formiranje finančnega sklada združenega podjetja zahtevali, ker bo s tem dosežena višja stopnja integracije in boljši skupni poslovni uspehi. Višino prispevka, način upravljanja in delitev ustvarjenega dohodka bodo sprejeli kasneje, ko bodo stališča v zvezi s tem usklajena s samoupravnimi organi ostalih slovenskih železarn.

V drugem, svečanem delu seje je glavni direktor poročal o delu, uspehih in napakah v minulem letu. Njegovo izvajanje (izvleček lahko preberete v posebnem članku: so člani delavskega sveta Železarne ob korcu toplo pozdravili.

Sestanki delovnih skupin

Po številu zapisnikov delovnih skupin dospelih do zaključka redakcije, se je v tovarni sestalo 125 delovnih skupin (malo manj kot 50%), na katerih so obravnavali predlog nove kvalitetne vsebine integracije. Na vseh sestankih delovnih skupin, razen na štirih so predlog podprli. Tudi na teh štirih delovnih skupinah niso proti predlogu formiranja skupnega finančnega sklada, ampak je le močnejše izraženo nezaupanje, da se ne bi sredstva združena v finančnem skladu odtujila. Ostale delovne skupine, to je ogromna večina pa so zavzela svoja stališča takole:

57 delovnih skupin se je izreklo za formiranje finančnega sklada brez kakršnekoli pripombe,

43 delovnih skupin je predlog podprlo z odobravanjem, ki je predvsem izraženo v tem, da smatrajo, da je takšen sklad formiran razmeroma pozno, da bo sklad omogočil večjo gospodarsko stabilnost, boljše preskrbo s surovinami, večjo moč združenega podjetja pri nastopih v bankah in osta-

lih asociacijah, večje možnosti za nadaljnji razvoj slovenskih železarn in boljše perspektive za bodočnost. Nekateri so celo menili, da je udeležba 20% razmeroma skromna in da bi delež moral biti 50%.

9 delovnih skupin je predlog formiranja finančnega sklada sicer sprejelo in potrdilo, vendar je iz njihovih pripomb razvidno, da je pri njih prevladovalo nezaupanje ali bo ta denar pravilno uporabljen, ali res ne bo odtujen in, ali bo pravično razdeljen. Prav v tej grupi delovnih skupin je najmočnejše izražena zahteva o stalnem obveščanju, kakšno je stanje sklada,

12 delovnih skupin je predlog podprlo, vendar s pripombami. Tipične pripombe med temi so tele:

— Strokovnjaki, ki bodo praktično realizirali finančni sklad naj se zavedajo odgovornosti, ne pa da bi potem zmigovali z rameni in krivdo prenašali na samoupravne organe, če ne bo uspeha. Me-

nijo, da bi v teh primerih najslabše odrezal tisti z malo »kuverto«.

— Problematika formiranja finančnega sklada je takšne narave, da delovna skupina težko zavzame določena stališča, ker so člani skupine premalo strokovni, vendar zaupajo strokovnim službam in vodstvu, da je predlog dobro sestavljen,

— Mnenja so bili, če združeno podjetje mora imeti finančni sklad, da bi lahko nastopalo kot podjetje, potem ni potrebno, da bi o tem razpravljale delovne skupine, temveč naj o tem razpravljajo in sklepajo delovski sveti posameznih tovarn,

— Smatrajo, da je predlog dobro zasnovan in pričakujejo dobre rezultate, če pa teh ne bo in bo delavec zaradi tega v slabšem položaju, potem se ne bodo čutili krivega, da so predlog podprli in potrdili. Tudi ti zahtevajo odgovornost od strokovnih služb.

— Veliko delovnih skupin je smatralo, da so premalo strokovni oziroma premalo poučeni o skladih in finančnem poslovanju, zato so s težavo predlog obravnavali. Veliko je bilo delovnih skupin, ki so menile, da bo denar za finančni sklad združenega podjetja črpan iz sredstev za osebne dohodke in da bodo zaradi tega prikrajšani. Veliko skupin je izrazilo mnenje oziroma želje, da bi morali biti bolje informirani.

Obrazložitev stališč ZK do devetmesečnega poslovanja in do nalog v letu 1972

(Nadalj. s 1. str.)

vsem kolektivu pri slehernem članu delovne skupnosti. Ob tem moramo poudariti, da nam je finančno zelo uspešno devetmesečno poročilo ustvarilo zelo ugodno vzdušje za dovolj kritično in objektivno razpravo o tako resnem in obsežnem vprašanju, kot je gospodarjenje in delo v našem podjetju. Menili smo, da je to primeren čas, ko lahko brez nervoze in očitanih ter dovolj resno in razumno obravnavamo probleme, ki se javljajo v našem dnevnem delu.

Razen tega smo v obdobju stabilizacije gospodarstva v občini, ki kaže že pozitivne rezultate razen tega pa stabilizacija poraja tudi določene negativne posledice, ki se bodo prej ali slej pojavile in s katerimi se bomo morali tudi spoprijemati. Eden takih pojavov, za katerega se že kažejo znaki, je določena recesija — gospodarska kriza. Le-ta še ne kaže posledic na naša naročila v letu 1972, toda glede na predvidene omejitve investicij in spremembe v kreditni politiki, lahko pričakujemo pojave, ki bodo vplivali tudi na naše gospodarstvo. Če tako gledamo na stvari, potem se pred člane ZK in ostale članke kolektiva postavlja naloga, da bomo morali marsikaj izboljšati, uskladiti in narediti znotraj kolektiva, če hočemo obdržati rezultate dosežene v letu 1971. To so bile tudi osnovne misli, ki so nas vodile v teh razpravah.

Ocena sestankov aktivov in razprav nam pokaže na več značilnosti: prva je v miselnosti, da se kljub konkretnim razpravam, ki so pokazale na drobne in grobe probleme ne da kaj dosti narediti ter da zato ni vredno razpravljati in sprejemati ukrepov. Zelo kritično so razpravljali obravnavali nerazrešene vidnih problemov in ugotovljali, da odkrita in konkretna razprava še vedno poraja zamere in da je zato bolje molčati. Take pojave pa v naši praksi moramo obsoditi in

odstraniti. Druga posebnost pa so primeri vsesplošnih in širokih razprav o problemih in pojavih, ki so izven naših pristojnosti. Na splošno pa lahko rečemo, da je večina komunistov, ki so v razpravah sodelovali, zelo samokritično in zaskrbljeno govorila o problemih življenja in dela v podjetju. Izredno zavzeto so govorili o pripravljenosti sodelovanja pri odstranjevanju slabosti in napak, seveda če bodo vidni tudi rezultati. To pa obvezuje tudi konferenco ZK da vsestransko resno in poglobljeno obravnava predložen osnutek stališč do obstoječih problemov. Analizirati kaj se da in kaj se ne da narediti ter podčrtati to kar lahko naredimo in to postaviti kot obvezo pred vse komuniste in prek njih pred vse člane kolektiva.

Osnutek stališč do devetmesečnega poslovanja in do nalog v letu 1972, je neke vrste akcijski program za člane ZK, za odstranjevanje obstoječih slabosti v gospodarstvu. Pri tem se zavedamo, da ga sami člani ZK ne bomo mogli realizirati, da pa se vrsta obravnavanih nalog in problemov da rešiti, če se jih bomo člani ZK zavedali in se do njih obnašali kakor se moramo pa najsibito da delamo v direkciji ali na kateremkoli delovnem mestu v podjetju.

Gradivo stališč smo razporedili v dva dela. V prvem je navedena ocena dosedanjega poslovanja v podjetju, v drugem pa obravnavamo negativne pojave in vzroke, katere moramo odstraniti, če želimo v naslednjih letih dosežati zadovoljive poslovne rezultate. V prvem delu pozdravljamo ugodne rezultate dosežene v letu 1971, ki so posledica prizadevanj delovnega kolektiva, samoupravnih organov, posebej pa vodilnih delavcev. Nismo podrobno obravnavali posameznih rezultatov, ki pa so razvidni iz devetmesečnega poslovnega poročila. Le-ti se bolj nanašajo na finančne rezultate, kot na količinske. Pri tem mislimo na pri-

hranke pri energiji v nekaterih obratih in zmanjšanje zastojev. Dobri finančni rezultati so tudi posledica ureditve cen našim proizvodom, kot rezultat prizadevanj direkcije in posameznih vodilnih kadrov. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da bomo v letu 1971 uspeli poravnati vse naše obveznosti iz prejšnjih let in da bomo v leto 1972 stopili brez dolgov. Podpiramo pa tudi politiko samoupravnih organov in vodstva do razporeditve oziroma korištenja doseženih rezultatov (povečana amortizacija iz minimalne na funkcionalno ter povečani odstotek dajatev v sklad za stanovanjsko izgradnjo).

V tem delu obravnavamo tudi določene pomanjkljivosti, ki so bile izrečene v omenjenih razpravah. Ne razčlenjujemo vzrokov, ker je to stvar obratovodstev in strokovnih služb, navajamo pa dejstva kot so: zaostajanje nekaterih ključnih obratov za planskimi obveznostmi v letu 1970; kakovostni premik ni enak predvidenemu, pri čemer na ne ocenjujemo takega ekonomskega gibanja, ker ne razpolagamo s potrebnimi podatki, da bi lahko ocenili opravičenost ali neopravičenost takega gibanja. V nekaterih primerih se še vedno obnašamo kakor v času planirane proizvodnje in distribucije. Nekateri konjunkturalne situacije imajo sicer za podjetje pozitivne učinke, vendar pa tudi resne negativne posledice. V takih situacijah zelo radi popustimo v pogledu kakovostne proizvodnje, v natančnosti in točnosti odprave blaga, v realizaciji planiranega asortimenta in podobno. Odveč je poudarjati, da ima to negativne posledice v poslovnem ugledu podjetja. Z vsemi takimi odstopanji in pojavi bi se morali komunisti na vseh nivojih spoprijeti, čeprav se pri tem zavedamo, da je mnogo tega v navadi iz preteklih let. Tudi v še tako očitni konjunkturi, se moramo obnašati do kupcev korektno in dosledno, ker le tako bomo krepili svoj poslovni ugled. Slabost v tem pogledu potrjuje dejstvo, da smo v devetih mesecih imeli 20.000 ton odprave prek naročil, istočasno pa 43.000 ton po naročilih neodpravljenega blaga. Med proizvodne slabosti, večkrat omenjene v razpravah, sodi tudi upadanje izloca, kar ima tudi svoj negativni delež pri proizvodnih rezultatih. Razen tega pa ugotavljamo, da so tudi stroški proizvodnje pomembno nad planiranimi, pri čemer gre tako za objektivne, kot subjektivne vzroke.

Poleg proizvodnih problemov so ugotovljeni tudi drugi pojavi, ki negativno vplivajo na rezultate proizvodnje. Med te sodi naraščanje odsotnosti z dela, za kar je lahko vzrok tudi v visokem delovnem stažju kolektiva oziroma v daljših dopustih, naraščanje pa tudi število izključenih (v razpravi je bilo poudarjeno, da v to kategorijo sodijo le samovoljne preki-

nitve delovnih razmer, ne pa druge disciplinske kategorije pr. ur.).

Na osnovi vseh teh ugotovljenih problemov in dejstev, je grupa za gospodarska vprašanja predlagala stališča ZK do teh vprašanj, katerih vzroke prav tako delimo na dva dela: na zunanje in notranje vzroke. Med drugimi tranje vzroke. Med zunanjimi vzroki nismo omenjali vseh, poudarili smo le za naše gospodarstvo in skozi to tudi za našo železarno najbolj pomembnega, to je nelikvidnost. Čeprav ponavljamo že znane zahteve, da je za odstranitev nelikvidnosti potrebno vložiti vse napore in se posluževati vseh z zakonom dovoljenih ukrepov, vendar pri tem moramo ostati v okviru korektnih poslovnih morale, s tem le podpiramo samoupravne organe in vodstvo podjetja v tem pogledu.

Med notranjimi vzroki na prvo mesto postavljamo, že mnogokrat ponovljeno vprašanje oziroma problem, pomanjkanje delovne sile, predvsem strokovne delovne sile. Potrebna so stališča oziroma ukrepi, da se v tem pogledu naredi določeni premik. Mnenja smo, da je kadrovskemu sektorju potrebno dati večja pooblastila pri ureditvi kadrovske politike, zaostri kvaliteto sprejema in uveljaviti sistem napredovanja. Potrebna je tudi večja gibčnost pri razporejanju delovne sile znotraj podjetja in pri tem predvsem upoštevati rentabilnejša delovna mesta. Med stališči navajamo tudi zahtevo po usklajevanju delovnih oziroma planskih nalog delovnih enot z realnimi možnostmi glede delovne sile. Z drugimi besedami pri načrtovanju delovnih nalog mora biti vraščanje delovne sile prav tako nrisotno, kot so strojne kapacitete, surovine in drugo.

V naslednjem notranjem vzroku navajamo pomanjkanje vložka, pri čemer je bilo v razpravah večkrat poudarjeno ustreznega vložka. Komunisti menimo, da bi to lahko odstranili s pravilnim in pravočasnim naročanjem vložka, z vztrajanjem na izdelavi tistega kar je naročeno in z zaostritvijo osebne odgovornosti načrtovalcev in vodij proizvodnje. Ne smemo dovoljevati raznih interesnih odstopanj in samovolje in zato tudi predlagamo, da naj se nagrajuje le tisto kar je bilo narejeno po planu, o čemer naj se razjasni tudi konferenca. Med stališči navajamo tudi zahtevo po usklajevanju medobratne preskrbe z vložkom in usklajevanje zunanje prodaje in potrebe po vložku tudi takrat, kadar se kaže ekonomsko zanimiva prodaja tako imenovanega vložnega materiala. V kasnejših razpravah smo sicer ugotovili, da se to nanaša bolj na I. polletje, vendar pa smo menili, da je prav, da to poudarimo v naših stališčih. Večjo pozornost in pomen bomo morali dati tudi terminiranju in v operativne na-

črte proizvodnje vnašati le tista naročila, za katera je zagotovljen vložek. Ob vsem tem se postavlja tudi zahteva po večji urejenosti skladiščenega poslovanja tako z vložkom, kot z ostalim pomožnim materialom. Dogaja se, da se povečujejo stoinine, ali da ni mogoče dobiti ustreznega materiala potrebnega za delo.

V posebnem poglavju v stališčih obravnavamo vprašanje vzdrževanja. Kot osnovna vprašanja, poudarjena tako na aktivih proizvajalcev, kot vzdrževalcev, izstopajo: nedokončana in nedosledno izvedena organizacija, pomanjkanje rezervnih delov, pomanjkanje strokovnih kadrov, brezskrben odnos uporabnikov so strojnih naprav in mačehovski odnos do vlaganj v obstoječe naprave. Iz teh ugotovitev izhajajo stališča Zveze komunistov, da je potrebno dokončno in dosledno izpeljati organizacijo vzdrževanja. Pri tem pa je potrebna ustreznost gibčnosti pri odstranjevanju nastalih napak in upoštevanje dosežanih izkušenj ter predlogov nenosredno prizadetih. Bolj učinkovito in s polno odgovornostjo je potrebno urediti poslovanje z rezervnimi deli, pri čemer moram povedati, da na tem vprašanju že dela posebna grupa strokovnjakov. Več skrbi bo potrebno posvetiti skrbi za strokovne kadre in težavni položaj reševati z različnimi oblikami priučevanja in strokovnega usposabljanja. Potrebno na bo tudi spremeniti odnos do strokovnih šol v železarskem izobraževalnem centru in to vprašanje obravnavati v vodstvu podjetja in samoupravnih organih. Malomaren odnos do strojnih naprav bo treba rešiti z zaostritvijo osebne odgovornosti uporabnikov teh naprav in to odgovornost povezovati s sistemom nagrajevanja. Seveda bo ob takem sistemü potrebno ugotavljati vzroke za pomembnejše okvare. Menimo na tudi, da bomo morali kljub upravičeni investicijski politiki usmerjeni v nove naprave, več vlagati v vzdrževanje obstoječih naprav.

Četrto vprašanje, ki je bilo zelo kritično obravnavano na aktivih in sejah, je vprašanje organiziranosti tovarne. Ob tem moram naglasiti, da ne moremo izreči kritike na račun splošne organiziranosti železarne, ker praktično ni kaj, pač pa na račun notranjega delovanja tega mehanizma. Neuresničevanje odločb, nalog in dogovorov povzroča določeno malodušje in pasivizacijo z ugotovitvijo, da se v tovarni ne da ničesar narediti. To pa iz razloga, ker se posamezne odločitve ali problemi odpravljajo navzgor in čakajo od tam rešitve, ker so odgovorni v svojih pravicah omejevanji od nadrejenih, ki pa bodisi nimajo dovolj časa ali stvari ne poznajo dovolj, da bi pravilno ali pravočasno odločali. Zveza komunistov zahteva predvsem od svojih članov in od ostalih na vodilnih de-

lovnih mestih, da znotraj delovnih enot izvedejo takšno organizacijo, ki ne bo dajala povoda za tako stanje. To bo tudi merilo sposobnosti vodilnih in njihovo spričevalo za obstanek na določenem delovnem mestu ali obratno. Vzrok za neorganiziranost je tudi nepovezanost nivojskih vodij med seboj, pomanjkanje medsebojnega nivojskega dogovarjanja in sporazumevanja. Tu je še pojav poslednega vztrajanja pri izvrševanju samo strogo določenih nalog (predvsem pri vzdrževalcih) in pojav neizvrševanja dogovorov na nivoju. Vsi taki in podobni pojavi in obnašanje nam mora biti tuje in proti temu odločno nastopiti in če ne gre drugače tudi s kadrovskimi spremembami.

V svojih stališčih pod peto točko ugotavljamo tudi premajhno skrb o stroških proizvodnje, oziroma da vodilni v obratih in ostalih službah manj vodijo računa o stroških kot pred časom. Mnenja smo tudi, da ni ustrezne osnove za primerjanje stroškov in da so neposredni vodje premalo odgovorni za stroške ter da je treba z večjim prizadevanjem uvesti sodobni sistem spremljanja in obračuna stroškov, ki se uvajajo že drugo leto. Zaradi stalne inflacije dinarja in pomembnega nihanja cen, naj bo osnova za primerjanje in ugotavljanje stroškov bolj realna ter se mora stalno spremljati in dopolnjevati. V sistemu nagrajevanja predvsem vodilnih, dati ustrezen poudarek stroškom proizvodnje.

V zadnjem poglavju omenjamo samoupravljanje, ki je bilo tudi načeto na aktivnih predvsem z ugotovitvijo, da v nekaterih delovnih enotah nekaj ljudi ostaja izven delovnih skupin. ZK zato zadošuje svoje člane v samoupranih organih, da organizacijo samoupravljanja uresničijo do konca. Pri tem vprašanju nismo šli v podrobne analize, ker je to vsebina ene prihodnjih sej konference ZK Železarne.

Ivo Ščavničar je ob zaključku poudaril, da je v grobem interpretiral predlog stališč in navedel nekaj dopolnilnih misli, ki so povzete iz sestankov aktivov ZK in v uvodu navedenih sej. Dejal je, da je predlagani dokument stališč še osnutek, do katerega mora konferenca zavzeti svoje stališče, ga dopolniti ali korigirati z zavestjo, da je to delovni načrt in obveza Zveze komunistov za leto 1972.

PRIPIS UREDNIŠTVA: Predlog stališč ZK do devetmesečnega poslovanja in do nalog v letu 1972 se po sklepu konference ZK Železarne v organih komiteja ZK dokončno oblikujejo z upoštevanjem razprav na seji konference, ki smo jih objavili v 50. številki Železarja. Ko bodo stališča dokončno sprejeta, jih bomo v celoti objavili v našem glasilu.

Zakaj zaostajanje Gorenjske v slovenskem gospodarstvu

(Nadaljevanje)

Vsako zaostajanje Gorenjske pri vključevanju v nadaljnje izgrajevanje prenosnega omrežja v okviru Slovenije in slovenskega enotnega elektroenergetskega in plinovodskega sistema bo katastrofalno. Poraba energije na prebivalca oziroma samega gospodarstva je zelo visoka. Delež investicij v kanalizacijske sisteme je minimalen tako, da ni mogoče odlašati z načrtnim urejanjem kanalizacije in izliva industrijskih voda, sicer preti onesaženje narave do nedopustnih meja, do trajnih posledic. Zgoščeno povedano je razvoj danes dosegel že tako raven da je infrastruktura Gorenjske že »izčrpana«, brez kakršnihkoli rezerv in že zavira razvoj. Problem je v tem, kako istisniti iz gorenjskega gospodarstva in sredstev prebivalstva več kapitala za naložbe v infrastrukturo, po možnosti toliko, kot je republiški odstotek sredstev za to.

B

Da bi uresničili v grobem ekonometrični model razvoja Gorenjske, se moramo z analizo prepričati, če bomo kos problemom zaposlenosti, ki se javljajo z več vidikov. Omejimo se na demografske, izobrazbene ter finančno-tehnične vidike.

Pri demografskem vidiku je potrebno upoštevati, da gorenjska ekonomika potrebuje veliko ljudi tudi v prihodnje, je pač delovno intenzivna. Ali bo zadosti delovnega prebivalstva dala sama Gorenjska?

Oglejmo si naslednjo tabelo:

Tabela stanja in rasti celotnega in delovnega prebivalstva Gorenjske po občinah za leto 1970, obdobje 1961—70 in leto 1985.

OBCINA	Skupaj prebivalstva		Skupaj delovnega preb.		1985
	1970	Stopnja rasti za 1961—70	1970	Stopnja rasti za 1961—70	
Jesenice	27 287	0,49	32 940	12 398	-0,51
Kranj	55 515	1,58	77 960	27 149	1,49
Radovljica	28 553	0,58	33 290	12 060	2,26
Šk. Loka	30 234	0,96	35 578	13 636	1,41
Tržič	12 056	0,58	13 220	5 773	0,87
GORENJSKA	153 645	0,96	186 445	71 000	96 320
Delež v Sloveniji	8,9		9,6	13,4	13,2

Iz tabele je razvidno, da ima Gorenjska nadpovprečno veliko ljudi zaposlenih, saj je delež prebivalstva 8,9—9,6%, medtem ko je delež zaposlenih 13,4—13,2% celotne Slovenije. Drugič pa lahko uvidimo, da se naj bi do leta 1985 zaposlilo 25.300 ljudi, da pa jih Gorenjska zmora dati le okrog 15.000. Doselitev iz drugih območij pa spet odpira probleme infrastrukture: stanovanj, zdravstva, varstva, izobraževanja, rekreacije itd. Zavedati se moramo, da pri-

de ob zaposlovanju ljudi še naravni osip in fluktuacija delavcev med področji. Se posebej pa je potrebno obravnavati prilagojenost (prekvalifikacijo) že zaposlenih, ker bo to potrebno zaradi tehnoloških sprememb. Tu bo verjetno gorenjsko gospodarstvo imelo veliko preizkušnjo.

Oglejmo si kakšni strukturni premiki v izobrazbi zaposlenih so potrebni:

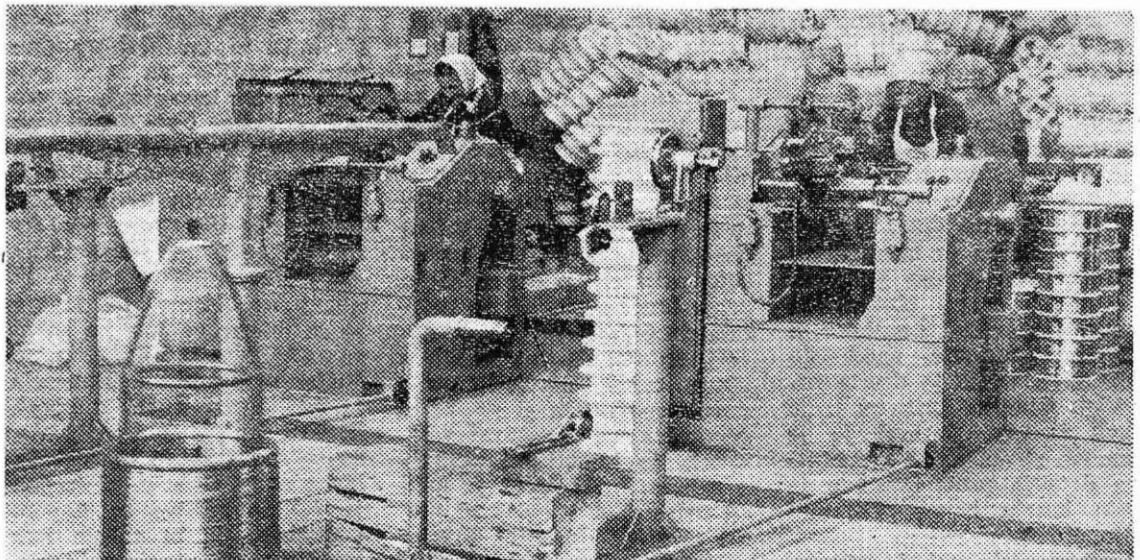
Tabela strukturnih premikov izobrazbe zaposlenih do leta 1985 na Gorenjskem:

Strokovnost oz. kvalifikacija	1970	1975	1985
Visoka in višja	2,5	4,4	6,3
Srednja	7,9	9,5	10,3
Nižja	5,2	4,0	3,8
Visoka kvalifikacija	5,0	7,8	8,9
Kvalifikacija	30,2	35,4	33,3
Polkvalifikacija	23,8	20,8	20,4
Nekvalifikacija	25,4	18,1	17,0

Tako strukturo predvideva večina podjetij, vendar težave so v tem, ko mora Gorenjska nuditi približno 3146 visoko in višje strokovnega ter še 3707 visokokvalificiranih delavcev za moderne industrijske panoge, ki so sedaj še razmeroma slabo zastopane na Gorenjskem. Tu mora gorenjsko gospodarstvo štipendirati, kadrovati ter orientirati razpoložljive ljudi prav v te moderne industrije. To pomeni veliko preizkušnjo, ki bo pokazala ali bo Gorenjska obdržala ali pa izgubila sedanj položaj v slovenskem gospodarstvu.

Sedaj že lahko preidemo še na finančno-tehnični vidik za-

poslovanja delovnih ljudi v gorenjskem gospodarstvu, da bi realizirali predstavljeni ekonometrični model razvoja. Uvideli smo, da mora Gorenjska povečati število zaposlenih za 25.300 ljudi in skupno (novodošlih ter dopolnilno izobraženih dosedanjih) blizu 19.000 kvalificiranih, visokokvalificiranih ter kadrov s srednjo, višjo in visoko izobrazbo. Vprašanje pa je potem še, s kako tehnično opremljenostjo ter na katerih novih delovnih mestih bi v prihodnjih 15 letih delali vsi ti novozaposleni. Eno delovno mesto pri modernih industrijah (tu Gorenjska zaostaja) terja naložbo kapita-

Sodelavki pri proizvodni VAC žice v predelovalnih obratih

la v višini 400.000 N din. Če reduciramo ta znesek s koeficientom zaposlovanja 1,32, je to še vedno 300.000 N din. Samo za osnovna sredstva potrebujemo na Gorenjskem v razdobju 1970—1985 7,29 milijarde N din ali 486 milijonov N din letno!

To so šele gospodarske investicije, brez drugih ter brez infrastrukture. Da bi tu računali še z modernizacijo obstoječih naprav, tega sploh ne upoštevamo.

Za uresničitev našega modela za razvoj Gorenjske do leta 1985 pa je pregled investicij tale:

Skupno bruto investicije 15,56 milijarde N din od tega gospodarske 5,987 milijarde N din od tega negospodarske 9,573 milijarde N din

To bi letno znašalo vrednost 1,04 milijarde N din tja do leta 1985. Doslej pa je Gorenjska investirala (leta 1970 največ) 579 milijonov N dinarjev za osnovna in obratna sredstva.

Potrebe po kapitalu so ogromne in če se obrnemo na finančni potencial Gorenjske (kreditni, sredstva bank, zavarovalnic, privatnikov, prihranki prebivalstva) je tu tretje ključno vprašanje uresničitve ekonomskega modela. Trenutno je celotna akumulacija blizu 800 milijonov N din. Za kritje amortizacije obstoječih naprav 210 milijonov amortizacije, kar je premalo, če upoštevamo 42% iztrošenost osnovnih sredstev. Verjetno najtežji del finančnega problema bi tu bil inozemski kapital ter upoštevanje jugoslovanje investicijske politike. Industrijske veje, ki so mlade za gorenjsko gospodarstvo, potrebujejo vpeljavo tuje tehnologije oziroma uvožena osnovna sredstva. Po drugi strani pa je potrebno plasirati vse te izdelke in tu so problemi funkcioniranje nove gospodarske infrastrukture, to je izvedba del mora biti kvalitetna, a vemo, da je večkrat odpovedala v kvaliteti, še več pa v izpolnjevanju terminov izgradnje in vpeljavanju v redno proizvodnjo. Tako so žal problemi tudi tehnične izvedbe del, ne samo ekonomske narave. Čeprav so kratkoročne ocene vodilnih ljudi nekaterih gorenjskih podjetij grajene na indeksnih primerjavah z leti slabe gospodarske uspešnosti v preteklosti, nas to ne more premotiti, ko gledamo celotno sliko gospodarstva Gorenjske sedaj in v prihodnosti. Še pri razvoju našega ljubljence turizma, je bil razvoj v zadnjih letih počasnejši kot v vsej Sloveniji (letna stopnja rasti Gorenjske 3,7% proti slovenski 5,3%).

Zaostajamo in ekonomsko gledano izgublamo v primerjavi z vso Slovenijo. Da bi obdržali sedanj položaj v prihodnje, je potrebno realizirati glavne komponente in cilje predložene ekonometričnega modela Gorenjske za prikazano obdobje 1970—85.

dipl. oec.
Jakob MAVSAR

Dragoljub Milovanović

Prvi tragično preminuli sekretar

Težka otroška leta

Dragoljubov oče je bil čevljar delavec. Dragomir, kakor je bilo očetu ime je z ženo Sofijo stanoval v Beogradu. Imela sta šest otrok

in živeli so v mali izbici hiše kjer stoji danes hiša št. 3 v ulici Staniše Novaka. Tu je stala nizka hišica z nadstrešjem. Vrata so bila nizka in vsakdo se je moral pripogniti, da je lahko vstopil. Tudi strop v sobici je bil prenizek

za normalnega človeka, tako, da so lahko stali pokonci le otroci.

Danes ni več niti družine Milovanoviča, niti hišice, ki bi nas spominjala na bedno življenje v njej. Otroci so umirali drug za drugim za tuberkulozo. Ta bolezen kakor izgleda tudi očetu in materi ni prizanesla.

V prvi svetovni vojni se je Dragi, kakor so krajše imenovali Dragoljuba, srečal s svojo babico, ki je skrbelo zanj.

Ko so Avstrijci zasedli Beograd so pobrali vse moške, kar je bilo večjih od puške. Vdrli so tudi v ulico Staniše Novaka in odvedli trinajstletnega dečka v znano taborišče Hajnrišgrin. V taborišču je bilo precejšnje število delavcev iz Beograda in med njimi tudi sigurno precejšnje število članov srbske socialdemokratske partije. Razumljivo je, da je z njimi prišel v stik in se navzel njihovih idej. Ni znano koliko časa je ostal v tem taborišču, se pa ve, da se je prav tu naučil nemškega jezika.

Na intervencijo mednarodnega Rdečega križa je bil Dragoljub s skupino dečkov vrnjen v Beograd. Tu pa je moral doživljati še težje šikanane. Več sto otrok je moralo pod stražo graditi ceste in druge komunalne objekte. Vključeni so bili v delovne čete. Te akcije so zapustile tudi globoke sledi v življenju in mišljenju beograjske delavske mladine. To so bili v glavnem otroci revežev. Težko življenje jih je zblížalo in sigurno so jih zanimala tudi politična gibanja. Nekateri

od otrok so skoraj na pamet znali kar je napisal Dimitrije Tucovič.

Vtis Tucovičevih idej je bil na to mladino zelo močan in še posebno na Dragoljuba. Strastno se je zagrizel v čitanje njegovih del. Bil je zelo talentiran in marljiv. Na pamet je znal njegova dela. Rad je recitiral iz njih.

Vse čete mladih beograjskih proletarcev, ki jih je okupator vodil na razna gradbena dela, so bile medseboj tesno povezane. Zato ni nič čudnega, da se po osvoboditvi leta 1919 znajdejo v delavskem domu na Slaviji. Skoraj vsi so stopili v vrste takrat nastajajoče oziroma ustanovljene Komunistične partije Jugoslavije. Tako je Dragi v svojem šestnajstem letu postal član KPJ (Komunistične partije Jugoslavije).

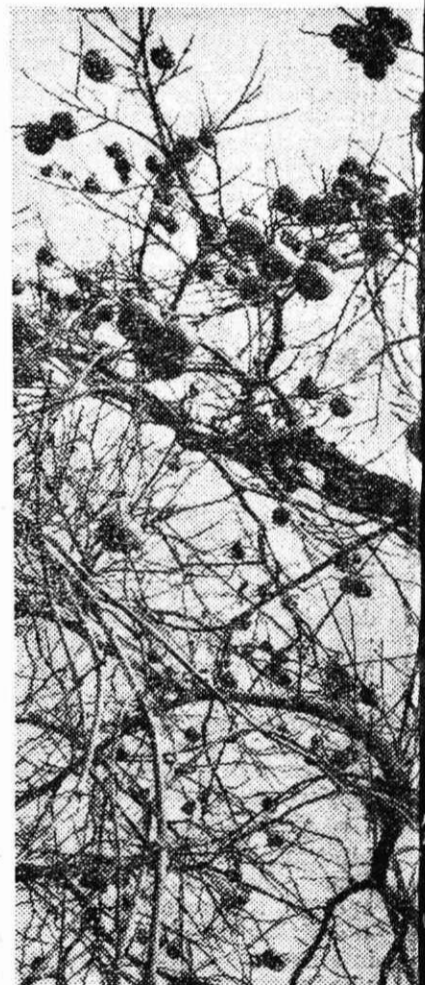
Sindikalni in partijski delavec

Dragoljub Milovanović se je pričel hitro razvijati. Kmalu je postal eden najaktivnejših sindikalnih delavcev. Kljub nizki izobrazbi je kazal izreden talent v pristopu do sočloveka. Govoril je počasi, urejeno in lepo, kakor nek star profesor. Bil je rojen tribun in nihče, ki ga je videl si ni mogel predstavljati kako zmučen se je vračal iz jaškov beograjske kanalizacije, niti, da je delavskega porekla. Čeprav bister in široko razgledan pa se ni nikoli širokoustil in uporabljal nepotrebnih besed. Kmalu je postal sekretar podružnice gradbinskih delavcev in se

kretnar mestnega odbora komunalnih delavcev.

V tem času je osnoval SKOJ. Med prvimi in najštevilnejšimi so bili študentje. Mladim delavcem se je ta organizacija zdela preveč podobna diskusijskemu klubu. Že po krajšem času pa so tudi mladi delavci v tej organizaciji videli svoja hotenja in cilje. Tudi njihov vpliv je bil vedno močnejši.

Dragoljub Milovanović je bil ves angažiran v delu sindikatov. Sele po objavi OBNANE, ko sta se Partija in SKOJ morala umakniti v ilegalo in ko je vodstvo SKOJ moralo kooptirati nove ljudi je bil Dragoljub Milovanović izbran za člana njegovega centralnega komiteja. Že po tem je bil pod posebnimi okoliščinami v februarju 1921 sestanek CK SKOJ. Sestanek je bil na zasneženi ulici, na vogalu, kjer je danes komanda požarnovarstvene službe. Enoglasno je bil izbran za

Zima jih je pozorila

Anton Blažej Gledala je smrti v oči

V osrčju lepe gorske skupine je utesnena čudovita Krnica. Na levi se poganja v strmino Vanežev rob in široka peč, na desni pa Omanove plazi in Kotli, kot krona pa se dvigajo in zaključujejo ozadje visoke gore Dovški križ, Oltar in Martuljška Ponca. Stražar vhoda v to lepo krnico je manjši hribček, porasel z bujnimi bori, smrekami in macesni. V sredo tega gozdička so si planinci postavili prijazno zavetišče.

Na pragu tega planinskega bivaka je sedela Mira in spremljala z očmi svoje planinske tovariše Janeza, Milko in Nežko, ki so se poganjali v strmino Martuljški Ponci naproti. Ko so jih zakrili zadnji robovi ji je začelo postajati dolgčas. Bila je še vedno novinka v gorah in ni znala in mogla dojemati veličanstvo gora ter se vživeti v čudovito spokojnost in samoto. Okolica s prepadnimi stenami se ji je zdela pusta in neprijetna, loteval se je je

nekak strah. Žal ji je bilo, da je odklonila povabilo in ni šla s prijatelji na vrh gore. Šinila ji je v glavo misel, da bi šla počasi sama domov. Saj me bodo tovariši tako dohiteli, si je mislila. Spomnila se je tudi Janezove stroge prepovedi, da ne sme sama domov in da jih mora počakati. Lahkomiselno si je domišljala, da bo prek nevarne strmine nad prepadom koder vodi steza, prišla sama brez spremstva. Napisala je listek: »Šla sem domov!« in ga pritrčila na vrata ter odšla. Začela se je brezskrbno spuščati po strmo padajoči zasneženi grapi. Komaj je napravila nekaj korakov, ji je že spodrsnilo, spodneslo obe nogi in že je drsela navzdol. Obupen krik se ji je izvil iz prs. Prevezel jo je smrten strah. Toda grozotnega drsenja proti prepadu je bilo kmalu konec. Tik nad stopetdesetmetrskim prepadom je raslo nekaj ruševja, kjer se je po čudežnem naključju ustavila in krčevito

oprijela za rušev grm. Zasijal ji je žarek upanja v življenje; skušala se je rešiti. Ležala je v snegu, noge so ji prosto visele v prepad, z obema rokama pa se je trdno držala za ruševje. Poskušala se je zriniti više, toda zaradi prestane groze se je vsa tresla in je telo ni hotelo ubogati. Bala se je tudi, da se ji ruševje odlomi ali izpuli. Vse mogoče misli so ji hitele skozi možgane. Spomnila se je svoje matere, očeta in drugih dragih. Oglasilo se je močno kesanje zakaj ni ubogala Janeza. Kdaj se vrnejo prijatelji s Ponca in jo pride Janez rešiti. Ali bo vzdržala do tedaj? Ali je veja dovolj trdna, da bo vzdržala njeno težo? Ali bodo roke dovolj močne in ji ne bodo otrpnile? se je spraševala. Začela je klicati na pomoč. a zaman, hribček jo je ločil od prijateljev in glas ni mogel prodreti do njih. Moram se rešiti. hočem še živeti, kaj bodo rekli starši in kako me bodo sodili ljudje, so se me-

njavale misli. Vztrajati hočem in moram v tem položaju dokler ne pride Janez, ki me edini lahko reši. Ponovno je sklenila, da se potegne navzgor, a preden je to storila, se je ustrašila, da ruševje ne bo vzdržalo pritiska. Prestajala je grozen strah, ki je naraščal, ob upanju na rešitev pa zopet popuščal. Črv kesanja jo je grizel čedalje huje. Kaj bo rekel Janez? Zopet je klicala na pomoč, a zaman, nihče je ni slišal. Visela je med življenjem in smrtjo morda dobre pol ure. Njej se je zdelo, da gleda smrti v obraz že nekaj ur. Zeblo jo je po vsem telesu, za kar pa se ni zmenila, ker je bila želja po življenju prevelika. Doumela je vso grozo smrti v gorah in ker jih je podcenjevala, so se sedaj kruto maščevale. Moči so ji slabele. Nestrpno je čakala rešitve in napeto poslušala, da bi slišala kak pogovor ali stopinje, a zaman. Ušesa ji je polnila le strahotna tišina...

Njeni prijatelji so se vračali z gore in bližali planinskemu zavetišču. Čudili so se, da jih Mira ne čaka pred vrati, ko jih vendar lahko sliši in vidi, da se vračajo. Prišli so do zavetišča in opazili na vratih listek z besedami: »Šla se mdomov!« Janez je prebledel, skočil v kočico po vrvi in cepin ter zdirjal proti grapi, ki je vodila od zavetišča proti dolini. Nekoliko pod vrhom grape je opazil v snegu sled, ki je pričala da je moral nekdo zdrsniti. Slutil je, da je bila to Mira. Ves obpan jo je začel klicati. Za trenutek se mu je razburjenje poleglo, ko se

ov sekretarja. Se vedno pri mestni kanalizaciji.

Moge sekretarja CK SKOJ

Pozredno težkimi okoliščinami se je začelo delo novega sekretarja. Ena od prvih njegovih nalog je bila kakovostno voditi ilegalno tiskarno. O tej se je kazala velika potreba. Sredstva za tako tiskarno je bilo težko nabaviti. Dragoljub je prečital vsoto rusko nemško literaturo, da bi poznal tehniko tiskanja. Skaj nekaj takega kar ne bi bilo drago, istočasno pa bi se lahko v primeru potrebe iziskrilo. Delovno mesto Dragoljuba je bil vhod v kanalizacijo na vogalu Balkanske in Bosanske ulice. Še danes se nahaja na Balkanski pločniku železni porožki katerega se je rešilo v kanalizacijo. Pod porožki so stopnice, tu pa je

tudi križišče kanalov. Večji krak vodi levo v Donavo, a manjši desno v Savo. Manjši kanal je izpeljan tudi pod železniško postajo. Na križišču kanalov se nahajajo vrata skladišča v katerem delavci hranijo orodje. Tu se tudi umaknejo delavci v slabem vremenu in kadar je burja. Prav tu sedemdeset metrov pod samim središčem mesta so skojevci pripravili »tiskarno«.

V teh mračnih hodnikih je suhi in visoki mladenič zbiral svoje tovariše in jim pri svetlobi karbidne svetilke, ki so jih uporabljali delavci v kanalih, čital knjige in časopise.

Letake je bilo tu potrebno razmnoževati na poseben način. Dragoljub je ugotovil, da se v občinskem katastru kopije načrtov izdelujejo na posebnem stroju.

(Nadalj. v prih. števil.)

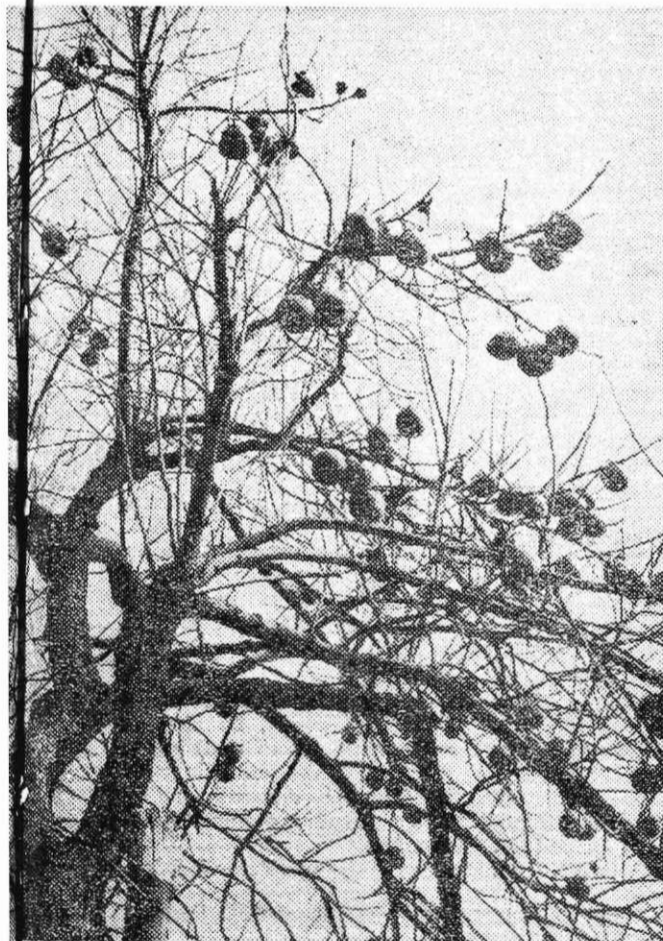

Foto: Anton Kocjančič

se oglasila. Previdno je bil cepin v sneg ter se dal navzdol. Bil je tako zarjen, da se ni počutil varnega. »Ne premakni mesta, dokler ne pridem bil« je še posvaril nekako. Privezal je vrv na macesen in se ponovno pričel, če je dobro zal vozil. Nato se je držeč jo začel bližati mestu, je viselo nesrečno deSmrtnobleda se je krčedržala za ruševje. »Mira, ni popolnoma mirna, boš rešena in na varji je prijazno dejal. Se je bližal prepadu, si

je privezal vrv okrog pasu in stopil bliže k njej. Prijel jo je za obe roki in previdno potegnil iznad prepada. Prijemajoč za vrv sta dosegla stezo in bila na varnem. Janez si je globoko oddahnil, zavedajoč se, da je opravil veliko človekoljubno dejanje. Dejal je dekliču: »Vidiš Mira, za las je manjkalo, da te gore niso pogubile, ker si jih omalovaževala in izzivala!« Dasi telesno izčrpana in duševno strta je Mira takoj stopila pred Janeza in ga jokaje prosila odpuščanja, ker ga ni ubogala in se mu pristržno zahvalila, da ji je rešil življenje.

In prav v tistih dneh je prišlo nad Henrika veliko otožje, ki pa ni merilo upanja, marveč je prebujalo nekake slutnje o velikih bližajočih se dogodkih...

Vojaka Henrika je vleklilo ven v predmestje Primskovo, onstran kokrškega mostu. In tam zunaj vsakikrat odkriva nove vrtove z dehtečo lipovko. Sploh dobiva občutek, da je ta kraj en sam vrt vonjavih lipovk!

Pa je šel enkrat.

Večkrat.

Vselej, kadar je imel kako prosto minuto.

Tako je zanemarjal profesorja in prijatelja Walterja. Bil je že poldrugi teden naokrog, ko naleti podčastnik v bližini »parteiheima« tik ob mestni cerkvi nanj. Ne ve mu kaj pravega povedati, samo o tistih čudovitih dneh z dehtenjem lipovke mu

Valentin Polanšek

ONKRAJ MOSTU

5

sanjari v vseh akordih zanosa. A tudi podčastnik ima zanj novico posebne vrste...

»V nedeljo zvečer je bil film 'Zenske niso angeli'. Pa pomisli, kaj se mi pripeti. Tisto žensče pri blagajni je zbolelo. Zdaj je druga babnica tam. Ta pa seveda pozabi na moje tipične rezervacije. Stojim pred kinom — in brez vstopnice. Pa mi potem neki paglavac priskrbi karto. To sem gledal. In zdaj, kaka sreča! Sedež dobim poleg dekleta, kakršnega še nisem srečal v tem mestu. Ta bi še tebi...«

Henrik pa z naveličanostjo poslušal podčastnikove srčne izlive, ali ta že spet nadaljuje:

»O ne delaj nedolžnega obraza! — Poslušaj, kaj ti pravim: In ta lepota je poizvedovala za teboj, da, za teboj!«

Vojaku se zožijo zenice.

»Da, prav za teboj! Pa kako natanko te je opisala in tudi povedala, kje imaš svoje vojaško gnezdo.«

Henrik bušne v smeh. »Kako naj bi taka lepota govorila o meni?...« »To moraš že ti vedeti. Samo naročil bi ji, da ni preveč pametno, kar tako govoriti o nemških vojaki in njegovih kvartirjih. Pa kaj to mene briga. Najbrž je bila tudi obveščena, da jaz nisem nevaren German. Samo v kakšno partizansko zvezo bi jaz ne želel biti zavoziljan. Vseeno pa sem bil skoraj malce ljubosumen nate. Veš, to je očarljiva punca! In s tako se dajo lahko nevarne špijonažne mreže plesti...« Henrik pa se je smejal. Bil je preverjen, da pač prijatelj hoče uspeti s svojo ljubezensko šalo.

Ta podčastnikova novica pa je povzročila, da se ga je začel izogibati prijatelj Henrik. Ostajal je vse bolj v svojem vojaškem stanu ali se namenoma dal zaposliti v vojašnici.

Podčastnik Walter pa se ni ma'lo čudil, ko od tistihmal ni bilo več one lepote v kino, četudi sta se zmenila za točen dan. Niti sanjalo se bi mu ne bi, kako ga neki fantalin opazuje pred kinom in da je takoj na vrh zvedela lepota tole: Podčastnik Walter je dolgo časa hodil živčno pred kinom gor in dol in tri vstopnice je imel. Ni pa bilo onega vojaka. Podčastnik je navsezadnje jezeni odšel, ne da bi si ogledal filma.

Henrik sam pa je bil v še večji negotovosti. Celot Walterja je nekje osumljal, da ima morebiti zveze s partizani in se samo zato pretvarja in omalovažuje njihov način vojskovanja. Zdelo pa se mu je tudi, da je vse to morda v zvezi s tistim črnookim nogometšem. Negotovost pa sesa človeku mozeg poguma. Zato je Henrik vsebolj zatopljen vase in ne najde nikjer pravega miru, niti sredi svojih vojakov tovarišev. Tla se majejo pod njegovimi nogami. Iskal je poti iz te zagate — in se javil k neki ordonančni službi, ki ga naj bi zanesla prek Bleda v Celovec na Koroško. Na tem potovanju mora najti priložnost, da... Spomni se neke starejše ženske, ki jo je pred dnevi večkrat videl zunaj ob gozdliču onstran Kokre, kako je nekako urejevala neoblikovan kup zemlje, sadila vanj rože in se trudila, da napravi nekaj kakor gomili podobnega. Ko se ji je vojak Henrik približal, je zbežala. Vojaka pa presune ugotovitev: To bo grob padlega partizana...

Skloni se — in oprezno nadaljuje, kar starka ni mogla dogotoviti. Morda je mati, je pomislil, ki je prišla od daleč, da najde padlega sina grob. Morda je bil to njen edin sin! Sam, kaj je tako hitro zbežala?...

Spomni se tudi otrok, ki za pokopališčnim obzidjem prav tako plejejo zavržene gomile. Ob Henrikovem prihodu niso zbežali. Samo očitajoče ga gledajo. Nemo in negibno. Dokler ne gre dalje. Potem nadaljujejo svoje početje.

Pod prašnosivo bluzo tolče divje Henrikovo srce. Kri slovanskih prednikov, slovenskega očeta, ki je v prejšnjem stoletju zašel v šlezjske rudnike, zapolje ob sencih — in ta pesem je uporna in v trpljenju prekaljena...

Ko je prišel tokrat čez viseči kokrski most, je vonj lipovke že pojmal. Zajelo ga je zopet tisto pričakovanje, za katero se mu je zdelo, da se mu bo na tem koščku sveta uresničilo. Namen, s katerim se je prikradel na področje onstran mostu, so njegove vznemirjene misli znova potisnile v ozadje — v ospredju pa je bilo neizoblikovano poželjenje po tisti krasotici, ki se je baje po Walterjevih besedah

pozanimala za njim. Začel je verovati v podčastnikove besede, da sam ni vedel, kdaj. Slutil je nevidne vezi do nepoznane lepote... In ob misli na neznano dekle se je ves predrugičil — pa je zopet odložil za en dan odhod k onim v hribe. Tako se je vračal v vojašnico, od katere se je v duhu že poprej poslovil s posmehom.

Pa dobi pismo od prijatelja Walterja, ki leži ponovno ranjen v nekem bližnjem lazaretu.

Presune ga to sporočilo.

Prvemu prijateljevemu pismu sledi kmalu drugo. Iz tega pa veje čisto drug duh. Koliko stoji notri o onih iz hribov! Henrik bere in bere o spopadu med partizani in večjim nemškim vojaškim oddelkom, med katerim se je nahajal iz nepojasnjenih razlogov tudi podčastnik.

... priznati moram, da partizani niso tolovaji, da je to prekleto disciplinirana vojska. Kaj boš rekkel? Mene so ranjenega ujeli — in me obvezali, nato pa slekli ter zavlekli k neki hiši. Prvo pomoč pa mi je nudila neka uniformirana ženska. Govorila je perfektno nemško. Ko se ji hočem nekako zahvaliti, je samozavestno odklonila in grenko povedala: »Vi švabski vitezi pa ste mojega ranjenega brata prav zverinsko do konca pobili s puškinimi kopitili! — Sicer sem ji ugovarjal, da mi redna vojska kaj takega ne počnemo, to so kvečjemu storile policijske enote ali celo domačini gestapovski podrepaniki, pa me je zavrnila s takim pogledom, ki me vse noči prebuja iz težkih sanj. In kako so dobro oboroženi. Prijatelj, povem ti, nisem še videl take pogumne vojaške podvige. Kdor zna za svojo stvar s takim prepričanjem umirati, ne more propasti!«

Tedni in tedni so minevali, podčastnikova rana se ni ni hotela zaceliti. Z ironijo je pisal, ko bi ga preobvezovalo tisto dekle s hribov, bi bil gotovo že zdavnaj naređ. A zdaj pa je v rokah takih šušmarjev, da bo najbrž konec vojne kar tukaj dočakal.

Henrik bi rad obiskal prijatelja. Zlasti še zdaj, ker je po pismih sklepal, da je le-ta čisto spremenil svoje nekdanje gledanje na partizane. Pa mu niso dovolili. Ko bi si bila sorodnika, bi morda šlo. Vse vojaške oddelke so v mestu držali v stalni pripravljenosti. Sleherno noč je pokalo. Diverzantske akcije so sledile druga drugi. Vedno bliže v predmestje so segale partizanske roke. Z vseh bojišč pa so prihajala nadaljnja poročila o umiku, o tistem že dobesedno slavnem »strateškem umiku«. Najmanj dvakrat čez dan pa so zatulile zoprne sirene zračnega alarma. Prek sinjega neba so bučale gruče težkih angloameriških letelich trdnjav.

Henriku je šinilo skozi glavo, da bi poiskal tisto starko ali vsaj enega tistih otrok, ki so popravljali partizanske grobove, katere pa je spet in spet dala nacistična oblast izravnati. Iskal je — zaman.

Predvajali so film o Wolfgangu Amadeju Mozartu »Koga bogovi ljubijo«. Vojaku Henriku je uspelo dobiti toliko izhoda, da bi pogledal film. Imel je dobre znance med vojaškimi godbeniki, ki so posredovali pri dežurnemu oficirju.

Ko pa pride do kino-blagajne, so vstopnice za obe sobotni predstavi razprodane, takšen naval je. Spomni se prijatelja Walterja: Ta bi gotovo znal kaj rezervirati!

Nenadoma se mu zdi, da mu blagajničar nekaj namiguje. Stopi bliže in ga čuje onstran stekla: »Počakati — včasih kdo ne pride — pa so rezervirane karte na voljo!«

Ob koncu minulega leta, so sodelavci v jeklolivarni odlili doslej najtežji kos — 39 ton neto teže

V letu 1972 bo potrebna še večja afirmacija ekonomskih vidikov varstva pri delu

Dokumenti s stališči, dogovori, sklepi ipd., ki jih v našem družbenem življenju sprejemamo na najrazličnejših ravneh, gredo velikokrat hitro v pozabo. V pozabo gredo takrat, kadar nismo usposobljeni črpati moči iz njih, kadar so interesi pri vsakodnevnom delu drugačni in (predvsem) takrat, kadar obstajajo omejene možnosti za vpliv neposredno prizadetih (!) na izvajanje takih dogovorov in sklepov.

Resolucija o varstvu pri delu, ki jo je sprejel drugi kongres samoupravljalcev brez dvoma predstavlja enega najvažnejših dokumentov s tega področja v letu 1971. Iz nje povzemam dva elementa:

1. Ugotovitev, da je doseganje ugodnejših delovnih pogojev, razvijanje in ohranitev delovne sposobnosti delavcev ter zagotovitev učinkovitega varstva delavcev pri delu sestavni del družbenoekonomskih odnosov, v katerih delovni ljudje v združenem delu na samoupravnih temeljih uresničujejo svoje neposredne in trajne življenjske interese.

2. Dogovor, da se v procesu popolnejšega uresničevanja novega družbenoekonomskega položaja delovnega človeka kompleks vprašanj o varstvu pri delu ne more tretirati kot sociala in kot obveznost do izvajanja državnih predpisov, temveč da morajo ta vprašanja biti sestavni del razvojne in poslovne politike.

Ta dva elementa jemljem kot osrvo za oceno stanja v naši tovarni.

Kolektivu tovarne je v letu 1971 uspelo obdržati število poškodb pri delu na nivoju prejšnjega leta, prvo koledarsko leto po vojni preiti brez

smrtne poškodbe pri delu ter občutno zmanjšati bolezensko odsotnost z dela zaradi poškodb in drugih zdravstvenih okvar zaradi dela v tovarni. S tem je bil brez dvoma dosežen velik uspeh. Ta pa vsebuje predvsem uspehe vseh tistih delavcev, ki se v svojem delovnem področju zavestno vključujejo v dejavnost varstva pri delu.

Kljub takim uspehom pa še vedno ne moremo mimo številnih nevarnosti, čeprav so zaradi srečnih okoliščin zaenkrat minile le z manjšimi posledicami (mikropoškodbe) ali le z materialno škodo. Prav tako še vedno ne moremo mimo številnih fizikalnih, kemičnih in bioloških škodljivosti, ki obstajajo pri delu v naši tovarni in za katere je znano da povzročajo obolenja in invalidnosti. Posebno pa ne moremo mimo tistih nevarnosti za poškodbe in zdravstvene škodljivosti, ki so znane in za katere ni razumnih razlogov, da se ne odpravijo.

Ob priznanju, ki ga je za velike delovne uspehe v letu 1971 dobil kolektiv tovarne na seji DS predzadnji dan preteklega leta, je treba posebej poudariti, da so bili taki uspehi možni le ob polnem izpolnjevanju samoupravljalških dolžnosti večine posameznikov. Izpolnjevanje samoupravljalških dolžnosti pa je bilo možno le s posluževanjem (uporabo) samoupravljalških pravic. Med drugim tudi s pravico, »da sodelujejo pri urejanju varnega dela na delovnem mestu«. Dokaz za to je vsebina razprav, vprašanj in zahtev na sestankih delovnih skupin. Analiza (za

prvo polletje 1971) namreč kaže, da je na sestankih delovnih skupin prevladovala problematika delovnih pogojev (tehničnih, organizacijskih, kadrovskih, zdravstvenih in drugih), torej pogojev za odpravo nevarnosti in škodljivosti v delovnem okolju in za ustvarjanje višje stopnje varstva pri delu. Podatki samo potrjujejo že znano dejstvo, da je urejanje varstva pri delu eden najpomembnejših neposrednih in trajnih interesov članov naše delovne skupnosti.

Ali to že istočasno pomeni, da so bila vprašanja varstva pri delu resnično sestavni del razvojne in poslovne politike, da smo dosegli zadovoljivo afirmacijo ekonomskih vidikov varstva pri delu? Ocenjujem, da tu zadovoljivega stanja še nismo dosegli, da pa smo na dobri poti k tem ciljem.

Afirmacija ekonomskih vidikov varstva pri delu je namreč dolgotrajen proces, ki ima v sebi polno zapletenih protislovij. Če se ozremo nazaj, lahko rečemo, da je do leta 1965 prevladoval (bil najbolj poudarjen) tudi v naši tovarni humani vidik varstva pri delu. To je bila posledica moralnih norm, ki so se v našem delovnem okolju oblikovale ves povojni čas. Poudarjali smo predvsem to, da mora delovni človek v naši družbi delati v človeka vrednih delovnih pogojih, da je nehumano dopuščati take delovne pogoje, pri katerih se delavec lahko huje ali smrtno poškoduje ipd. Po letu 1965, ko je bil sprejet temeljni zakon o varstvu pri delu in vrsta na njegovi podlagi izdanih predpisov, je bilo čutili upadanje poudarjanja humanih vidikov varstva pri delu na račun močno poudarjenega zakonskega vidika. To stanje se je ohranilo še do danes. V ozadju sprejemanja zakonov in predpisov je seveda tudi humani vidik, želja, da se delovnemu človeku ustvari varni in zdravi delovni pogoji. Vendar ta želja ni vezana na moralne norme ožjega delovnega okolja, tistega, kjer obstajajo nevarnosti in škodljivosti, temveč na splošna spoznanja nekaterih organov in strokovnih institucij. Ti so daleč od konkretnih delovnih pogojev in reprezentirajo bolj ali manj učinkovito »družbeno voljo«.

V zadnjem letu pa je bilo v delu in stališčih odgovornih posameznikov (tudi na najvišjih organizacijskih stopnjah) in posameznih samoupravnih organov v naši tovarni že možno zaslediti ekonomski vidik pri obravnavanju varstva pri delu. Nič več se tehnično urejevanje varnega dela ne gleda le kot zadostitev ostrim zahtevam ogroženih delovnih skupin in službe za varstvo pri delu (SVD), temveč tudi kot ekonomska nujnost, če hočemo izpolniti delovne obveznosti. Nič več se funkcionalno usposabljanje za varno delo ne gleda le kot zadostitev nekim zakonskim obveznostim, temveč tudi kot potreba, ki nas preko manjše bolezenske odsotnosti z dela zaradi poškodb in obolenj pripelje k večjim ekonomskim efektom.

Pa tudi zahteve po ureditvah pomožnih prostorov niso več zavračane kot želja po nepotrebnem ugodju, temveč se začnejo zahteve po takem ugodju vključevati v kalkulacije, kako zadržati delavce na delu v tovarni.

Kateri so torej že opazni elementi ekonomskega vidika pri obravnavanju varstva pri delu v tovarni? Oglejmo si nekatere najbolj pomembne:

— Ob dejstvu, da je fluktuacija osnovni problem tovarne, se začnemo zavedati pomembnosti zaključkov posebne raziskave (v letu 1971), ki je potrdila visoko stopnjo povezanosti fluktuacije in pogostosti poškodb oz. nezdod.

— Široko priznana in sprejeta je že ocena, da slabi delovni pogoji in še nezadovoljiva stopnja varstva pri delu (ne le nevarnost pred poškodbami) predstavljajo enega od osnovnih razlogov za fluktuacijo.

— Opazna so že prva spoznanja, da se s preprečevanjem nezdod (nezaželenih, neplaniranih dogodkov), ki povzročajo poškodbe, preprečujejo tudi okvare strojev in naprav ter zastoji, ki so direktno povezani z izpolnjevanjem planiranih delovnih nalog.

— Zelo priznana in sprejeta je že dejstvo, da funkcionalno usposabljanje za varno delo direktno vpliva na znižanje poškodb in bolezenske odsotnosti z dela, kar zlasti velja za delavce z nizkim stazem zaposlitve v tovarni.

— Ekonomski razlogi, ki so nas prisilili na povečano zaposlovanje žensk, so nas istočasno pripeljali do hitrejšega spoznavanja, da je to možno le s pospešenim ustvarjanjem varnih in zdravih delovnih pogojev.

— Delovne skupine, v katerih delavci uresničujejo tudi svoje neposredne in trajne ekonomske interese, so v preteklem obdobju nad 50% svojih razprav, vprašanj in zahtev posvetili delovnim pogojem.

— Operativne intervencije SVD v primerih, ko nastopi nedopustni riziko za delavca, direktno lahko zadirajo v izpolnjevanje delovnih nalog in s tem tudi v elemente ekonomike.

inž. Peter Polak

Sodelavci v strojni (mehanični) delavnici na Javorniku

Zdravstvo na seji skupščine

V torek, 28. decembra je bila 26. redna seja obeh zborov skupščine občine Jesenice, na kateri so v prvi točki dnevnega reda razpravljali o poročilu o zdravstvenem stanju in zdravstveni problematiki, kot ga je pripravil Zdravstveni dom Jesenice, odbornikom pa komentiral direktor dr. Janko Benedik.

Poročilo zajema problematiko obeh občin, jeseniške in radovljiške, v posameznih poglavjih pa obravnava najprej stanje in gibanje prebivalstva, kar je bistvenega pomena za organizacijo zdravstvene službe. V naslednjih poglavjih pa obravnava zanimive podatke o rodosti, umrljivosti, o zdravstvenem stanju otrok in odraslih, posebej obravnava zobozdravstveno službo in na koncu posreduje ugotovitve glede organiziranosti zdravstvene službe. O poročilu je razpravljala tudi ustrezni svet pri skupščini občine, ki je menil, da bi bilo treba zaradi izrednega družbernega pomena poročilo posredovati tudi delovnim in družbenim organizacijam v občini z namenom, da bi pripomogli k izboljšanju zdravstvenega stanja občanov, kajti iz analiz je razvidno, da se zdravstveno stanje ljudi ne izboljšuje. Člani sveta so tudi menili, da bi morale delovne organizacije bolj poskrbeti za spremljanje zdravstvenega stanja svojih delavcev. Ker so obolenja dihal pogost vzrok tudi umrljivosti in ker so obolenja prebavil pogost vzrok odsotnosti z dela, je treba po mnenju članov sveta dosledno izvajati predpise o onesnaženju ozračja, oziroma poostriži higienjski režim v vseh obratih družbene prehrane, kakor tudi v drugih dejavnostih živilske stroke. Prav tako je treba v bodoče več prizadevanj za zdravstveno prosvetljenost in vzgojenost prebivalstva, za uspešnost zdravstvene službe pa je treba nadaljevati z integracijo vseh enot zdravstvenega doma, ki je bila formalno izvršena pred tremi leti, ni pa dala še vseh pričakovanih rezultatov.

V ostalem delu seje so odborniki potrdili nekaj odlokov, potrebnih za nemoteno delo v letošnjem letu. Skle-

nili so ukiniti sklad za varstvo otrok pri skupščini občine, ki po ustanovitvi Temeljnih skupnosti otroškega varstva ni več potreben. Odborniki so tudi sklenili da bodo proračunske potrebe v prvih treh mesecih leta 1972 financirali v višini 25% lanskoletnega proračuna. To naj bi veljalo do sprejetja novega proračuna, ki pa mora biti sprejet do konca meseca marca.

Marjšo spremembo so naredili tudi v odloku o komunalnih taksah. Pri tem je bilo v zvezi s plačilom turistične takse bolj natančno določeno, kdo vse so ožji družinski člani. To so starši, zakonci, otroci, posvojenci in posvojitelji. Oproščeni turistične takse pa so tudi udeleženci enodnevni in dvodnevni poučnih izletov, ki jih organizirajo šole ali fakultete.

Brez pripomb so odborniki podaljšali letne osnove in višine letnega zneska davka od stavb tudi za leto 1971. S podaljšanjem odpade tudi vlaganje davčnih napovedi za odmero davka, razen v tistih primerih, ko se je dohodek bistveno spremenil. Kot je bilo rečeno na seji sprememba ni bila potrebna, ker so se kljub višjim osebnim dohodkom tudi življenjski stroški povišali.

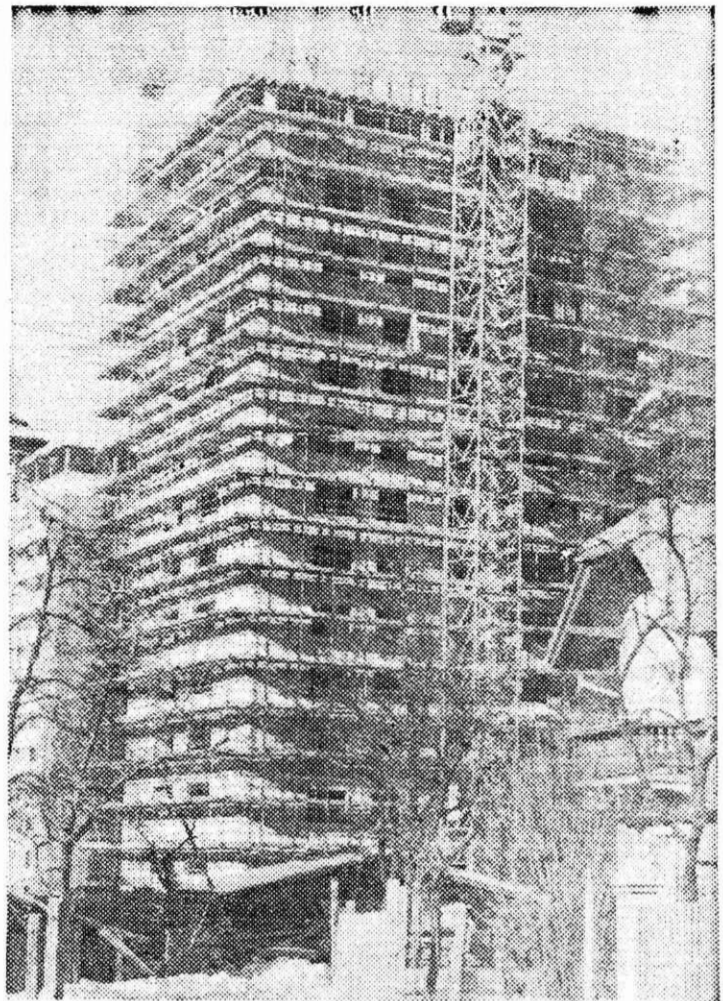
Ker še ni potrebnih republiških zakonov so odborniki tudi podaljšali veljavnost odloka o določitvi odstotka sredstev, ki se izločajo kot prispevek za stanovanjsko izgradnjo in subvencioniranje stanarin za letošnje leto.

Odborniki so se tudi strinjali s predlogom, da se finančno ekonomski servis Jesenice pripoji k obrtnemu podjetju Komunalni servis Jesenice, pri čemer bo servis še naprej nudil finančne usluge raznim organizacijam v občini.

V dodatni točki dnevnega reda je ravnatelj osnovne šole Koroška Bela Teodor Kreuzer opozoril, da bodo šole kljub večjim dohodkom proračuna dobile nekaj manj denarja za pokritje materialnih stroškov. Vzrok je menda v tem, da je bilo nekaj več izdatkov od predvidenih, v zvezi z novo šolo v Kranjski gori. Predsednik skupščine je poudaril, da so bila tudi sredstva za potrebe šolstva podvržena restriktivnim ukrepom, in da zato dohodki niso toliko višji. Obenem je menil, da naj bi organizacije TIS s skupno akcijo poskušale doseči, da bi bila zadržana sredstva sproščena ter da je nesmiselno kogarkoli obsojati, ker bomo verjetno tudi v bodoče kljub večjim stroškom še gradili nove šole.

Po nekaterih ugotovitvah, pa tudi neutemeljenih očitkih so razpravo lahko zaključili s tem, da mora o problemu razpravljati in sklepati edino Temeljna izobraževalna skupnost Jesenice.

Z željo za zdravje, osebno srečo in delovne uspehe v letu 1972 je predsednik skupščine France Žvan zaključil sejo.

Na vrh četrte stolpnice za gimnazijo so prejšnji mesec postavili okrašeno smrekico »za likof«. Če bo šlo vse kot predvidevajo, bodo stanovanja v tej visoki 12 nadstropni zgradbi pripravljena za vselitev do letošnje jeseni.

Težke žrtve fašističnega nasilja

Komisija za zapornike, internirance in deportirance pri občinskem odboru ZZB NOV na Jesenicah, je na zadnji seji predlagala dokumentacijo o preganjanju naših ljudi v času okupacije. V to delo je bilo vloženo mnogo truda preden je bila dokončno urejena statistika, ki številčno prikazuje preganjanje naših med okupacijo. Mnogo je bilo ljudi, ki se po vojni niso več vrnili na Jesenice, precej takih, ki se iz taborišč niso več vrnili a niso imeli na Jesenicah svojcev, da bi o njih kaj vedeli in zaradi tega je bilo to delo dolgotrajno in otežkočeno. Treba je bilo vsestranskega po-

izvedovanja in popisovanja, kakor tudi ugotavljanja iz okupatorjevih zapisnikov, ki se nahajajo v muzeju v Begunjah. Tovariš Stane Tušar, kustos oddelka za delavsko gibanje in NOB pri tehničnem muzeju Železarne, ki je vodil in urejeval to delo in kateremu sta občasno pomagali tudi Ančka Stojan in Ivanka Kozar, je na seji prikazal sledeče podatke:

1435 ljudi iz sedanje jeseniške občine je šlo skozi zapore v Begunjah in nemalo teh je bilo poslanih v koncentracijska taborišča ali pa so bili izseljeni. 480 naših ljudi je bilo v zbirnem taborišču v St. Vidu nad Ljubljano, od koder so jih selili v Srbijo ali Nemčijo, 424 pa jih je šlo skozi izseljeniško taborišče v Medvodah, od-

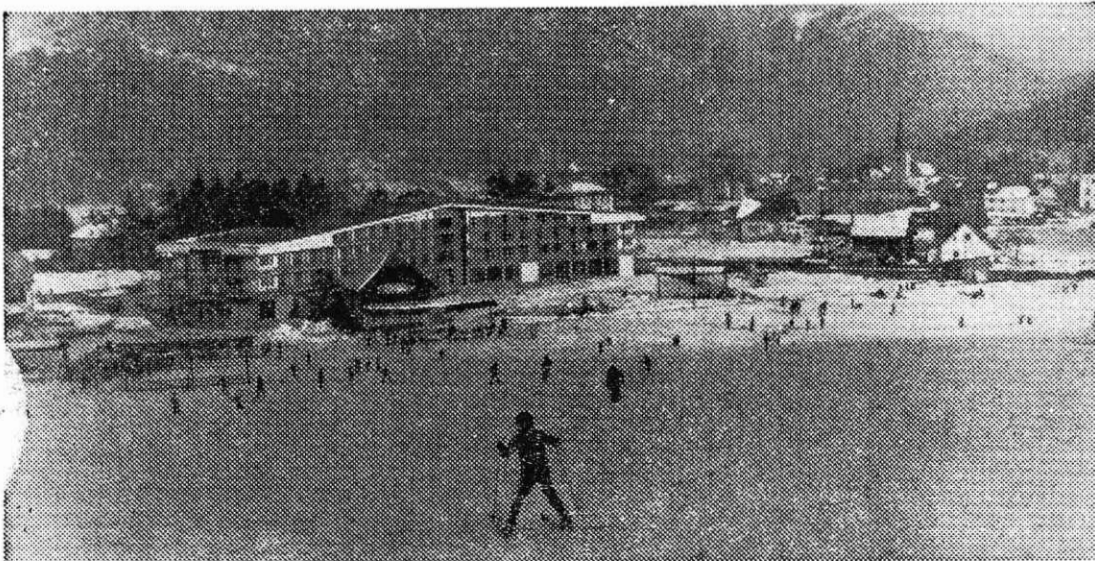
nosno Goričanah v Srbijo ali Nemčijo. V teh številkah so zajeti le odrasli ljudje, ne pa tudi otroci, sicer bi bile številke še dosti višje.

72 aretirancev je bilo več ali manj časa zaprtih na gestapu na Jesenicah od koder so jih odpeljali v razne zapore. Zaradi mučenja jih je umrlo v zaporih ali koncentracijskih taboriščih 120, medtem ko je bilo ustreljenih 146 oseb kot talcev. Ne smemo pa pozabiti tudi na 85 vojnih ujetnikov, katere so Nemci ob zlomu stare Jugoslavije odpeljali v Nemčijo. Končna številka nam pokaže, da je bilo v zaporih, koncentracijskih in izseljeniških taboriščih 2495 ljudi jeseniške občine in da je pri tem izgubilo življenje 266 teh ljudi. S. Š.

Novoletno praznovanje na Javorniku

Na Javorniku so se na novoletno praznovanje začeli pripravljati že lani v novembru. Program praznovanja so pripravili skupaj z DPM Javornik, osnovna šola in DPD Svoboda Javornik. Tako kot vsako leto so sredstva za obdaritev naših najmlajših oskrbele družbenopolitične organizacije s terena, kulturni program pa je pripravila Marija Malejeva s skupino predšolskih in šoloobveznih otrok, kjer je sodelovala tudi pionirska folklorna skupina javorniške Svobode. Praznovanje je trajalo tri

dni. Najprej je dedek Mraz v dvorani delavskega doma pozdravil in zaželel srečno novo leto predšolskim otrokom, v sredo popoldne pa je obdaroval učence iz posebne šole. V četrtek dopoldne so bili najprej na vrsti učenci nižjih razredov osnovne šole, za zaključek pa še učenci od 5. do 8. razreda. Letošnji program je bil v primerjavi s prejšnjimi leti nekoliko spremenjen oziroma dopolnjen, tako, da so tudi otroci pokazali nekaj svojega znanja.

Nov hotel LARIX v Kranjski gori s panoramo vasi

HULIGANI SO MED NAMI

Prebivalci Jesenic se vsak dan prizadevajo, da bi bila njihova stanovanja čim lepša, okolica zgradb urejena in lepa. Lahko bi se še marsikaj naredilo, pa vendar smo le lahko zadovoljni in navsezadnje tudi ponosni na mesto, ki se je po vojni zelo spremenilo. Postalo je veliko lepše in bolj urejeno kot kdajkoli.

Kot izgleda pa to nekatere moti! Nekaj posameznikov, lahko bi rekli zakrknjenih huliganov, od časa do časa, prav načrtno uničuje posamezne naprave ter postavlja

pasti mirnemu prebivalstvu.

Poleti smo bili priča, da so nasilno premaknili ter razbili betonska stojala za rože na parkirnem prostoru pred železarno. V ulici Cirila Tavčarja so na sredino ceste »na glavo« postavili poln smetnjak. Na ograji ob poslopju SGP Gorica neprestano lomijo lesene letve, tako da jih skoraj nič več ni. Sedaj v zimskem času pa so v posameznih ulicah, med drugim na cesti Cirila Tavčarja na Plavžu, neki dan na sredino ceste navaliли velike zmrznjene kepe snega, ki nastajajo pri oranju s plugom.

Vsem prebivalcem na Plavžu in središču Jesenic v posmeh, so v noči od 30. na 31. december polomili razsvetljene novoletne jelke pri Čufarju, v parku pod Mirco in pri trgovini Na hribčku. Smreke, za katerih postavitvev je poskrbelo Turistično društvo, so polomili, žico v kateri je bil električni tok in na njej obešene žarnice pa so potegnili čez cesto! Kako nespametni so bili je znak, da so se pri tem delu celo sami izpostavljali nevarnosti, ker bi lahko koga ubil električni tok, če bi se odrgnila izolacija na žici.

Nehote se pri tem vprašamo, kdo so ti huligani, kaj pravzaprav hočejo? To namreč ni več »za hec« kot temu večkrat pravimo. To so ljudje brez srčne kulture, sadisti, razbijači in posmeovalci vsem prebivalcem Jesenic! Poleg tega pa so še veliki strahopetci, ker so vse to delali ponoči, da jih ne bi nihče videl.

Vsekakor so njihova dejanja obsojanja vredna! Organi javne varnosti to vedo in jih zasledujejo. Ker pa ni toliko miličnikov, da bi čuvali vsako cesto, smetnjak, novoletno jelko, ograjo, rožo, itd. pa moramo pri tem pomagati vsi prebivalci. Ne sme nam biti vseeno, da nam sredi poletja v naših parkih nekdo potrga vse tulipane, kot se nam je to zgodilo lani. Plotovi, smetnjaki, novoletne jelke, posode za rože na javnih mestih, so bili narejeni z našim delom, našim prizadevanjem, našim denarjem, za to nas vsako nasilno uničevanje tega izziva, žali, ponižuje, zasmehuje. Treba je tem »tičem« enkrat za vselej stopiti na prste, da bo mir. Da bo pa to možno, pa je potrebno sodelovanje nas vseh, ki si želimo, da bi živel v miru, v lepo urejenem mestu.

oplemenitijo z raznimi dodatki surovo železo. Vse to segrevajo na zelo visoko temperaturo. Ko je vse dovolj segreto, spustijo to vroče maso kot jeklo v kalup. Imeli smo srečo, kajti ravno ko smo prišli v martinarno, so izpraznili eno izmed peči. Zame je bil to veličasten dogodek. Za delavce v martinarni pa vsakdanja stvar. V železarni imajo tudi dve novi električni peči, ki sta bili na žalost v popravilu. V načrtu smo imeli tudi ogled valjarne Bela. Ta valjarna je zelo avtomatizirana. Ne potrebuje več toliko ljudi kot v starih obratih. Ni jim treba veliko rapora, da zvaljajo kos jekla v tanko žico ali pločevino. Samo pritisk na gumb in velika jeklena gmota postaja pločevina. Kmalu smo imeli tudi to za sabo. In vsak s svojimi mislimi se je vrnil domov.

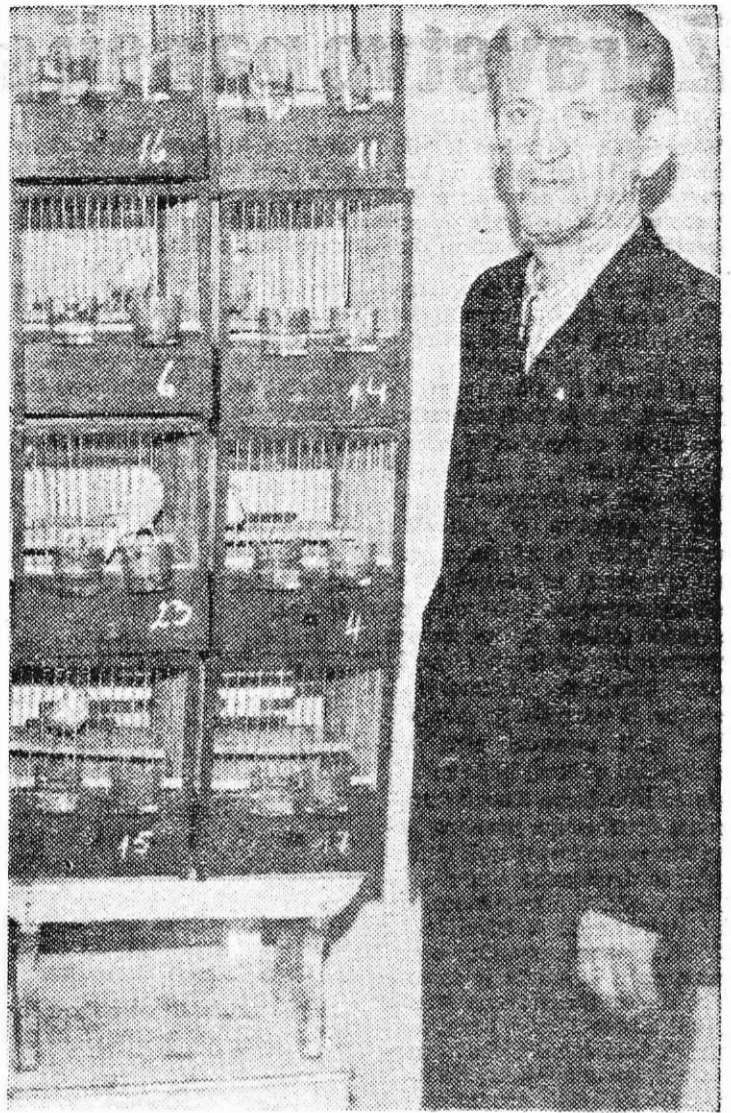
Nekatere je ta ogled železarne spodbudil, da bo postal železar, za drugega pa je bil to le zanimiv ogled.

Tomaž Abruč, 8. b. osnovna šola
Prežihov Voranc

Srečanje z železarno

Kot učenci, ki hodimo v osmi razred osnovne šole, smo imeli obvezen obisk v naši železarni. Naša železarna je zelo velika. V njej je zaposleno nekaj tisoč delavcev. Na delo v železarno hodijo tudi delavci iz Mojsstrane, Bohinja in drugih krajev, ki so blizu Jesenic. Zgodovina naše železarne se je začela pred sto leti, železarstvo pa že mnogo prej. Iz leta v leto se je večala in tovarna je potrebovala vedno več ljudi. Prihajali so iz raznih krajev in si začeli postavljati stalna bivališča. Tako je zaradi železarne sčasoma postalo mesto Jesenice, ki se je iz leta v leto večalo.

Vsi učenci osmih razredov smo bili na ekskurziji v tovarni. Ko smo dobili čelade, smo si najprej ogledali kavperje. To so zaprti stolpi, v katerih ogrevajo zrak in ga nato vpihavajo v plavž. Takoj prva stavba za kavperje je glavna vodilnica za kontrolo temperature zraka v kavperjih. Tu so bili tudi ventili za izpust vročega zraka v plavž. Potem smo se odpravili mimo plavža do martinarne, Martinove peči so kvadrataste oblike. V njih

Naš sodelavec, sedaj upokojenec Tone Langus s Ceste revolucije na Plavžu, je s svojimi ljubljenci — kanarčki letos osvojil drugo mesto, na tekmovanju petja v Ljubljani. Tone je povedal, da se je moral dolgo časa truditi za ta uspeh. Najprej je moral vzrediti rodovno čiste kanarčke, nato pa jih je moral še naučiti čistega petja. Od 360 možnih točk je ena od njegovih dveh kolekcij po štiri kanarčke, dobila 337 točk. Nameral se je udeležiti tudi zveznega tekmovanja, a je žal zbolel. Tone Langus pa ni samo velik rejec in ljubitelj ptic, pač pa tudi gobar in dober kegljač. Leta 1967 je bil med starejšimi člani prvi v Sloveniji.

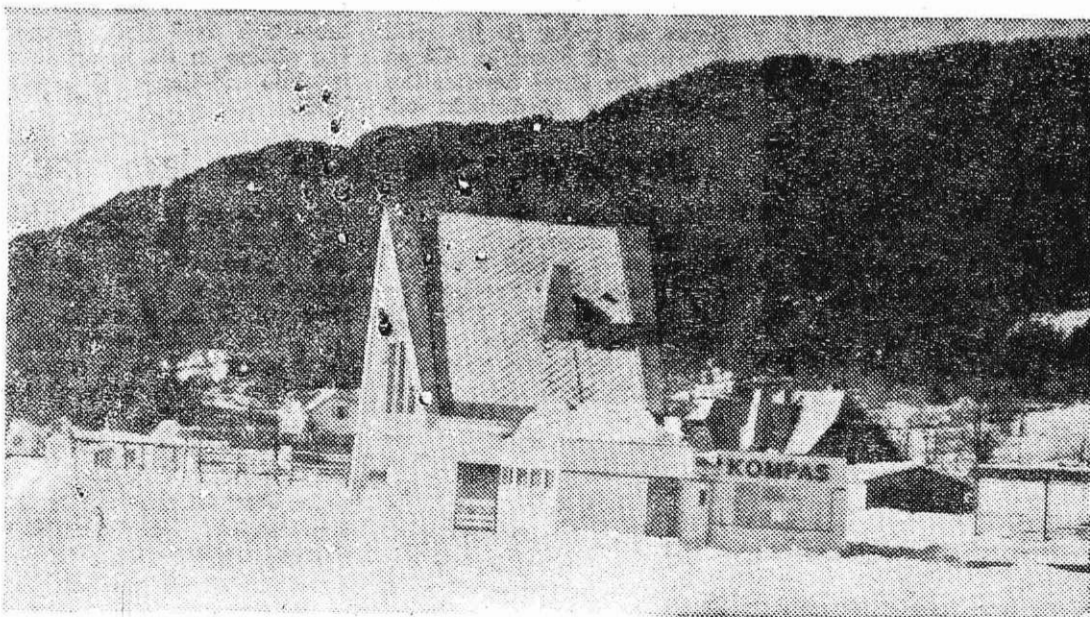
Ob slovesu nam je povedal, da se bo še naprej trudil, da se bodo njegovi pevci v bodoče še bolje uvrstili. B.

Novoletne prireditve Podmežakljo

Krajevni odbor Društva prijateljev mladine Podmežaklja je skupno z družbenimi organizacijami in krajevno skupnostjo tudi za novoletne praznike 26. decembra priredil obdaritev otrok s prihodom dedka Mraza. Ker je dvorana premajhna, da bi sprejela vse otroke, je bila prireditev ob 10. uri dopoldan in 16. uri popoldan. Kljub temu pa je bila pri obeh prireditvah dvorana nabito polna otrok in staršev. Cicibančki iz otroškega vrtca Julke Pibernih iz Podmežaklje so pod vodstvom tovarišice Poldke izvedli nekaj skupinskih deklamacij pa tudi posamezniki so se s svojim izvajanjem lepo odrezali. Predvajano je bilo tudi nekaj otroških filmov iz Walt Disneyjeve zbirke. Dedek Mraz je obdaroval 150 otrok.

organizacij terena Podmežaklja priredili za 70-letnike skromen sprejem. Lani je bila udeležba zelo številna, kakor doslej še nobeno leto. Sprejema so se udeležili tudi vsi predsedniki množičnih organizacij in krajevne skupnosti, ki so tovarišem veteranom zaželeli zdravo novo leto 1972. Seveda jih je obiskal tudi dedek Mraz s svojim spremstvom. Predvajano je bilo tudi nekaj ozkometražnih filmov, ki jih je zavrtel Janez Rozman. Vsi so bili zelo veseli in zadovoljni, da so se jih mlajši tovariši spomnili. Piko pa so pripomnili, da se edino terenske organizacije zavedajo prijetne dolžnosti, da vsaj enkrat letno povabijo na prijeten večer tudi upokojenca. Da so naši očanci zdravi in uporni dokazuje, da smo imeli že kar 85 občanov starih nad 70 let. Predlanskim jih je bilo le 76.

V četrtek, dne 30. decembra, so odbori množičnih or-

Nova zgradba menjalnice Kompas na meji v Ratečah.

JEZIKOVNI POGOVORI

Ker imamo dovolj časa in je naša rubrika zato, da se iz nje nečesa naučimo, ne bomo hiteli k drugačnim problemom, ampak bomo še malo pobrskali po ostalih časopisih, saj ni Želzar edini, ki se ne brani preveč nepotrebnih tujk.

Zelo me žalosti, da se moramo z največ tujkami spoprijeti v tistih sestavkih, ki nas najbolj zanimajo. To so sestavki o gospodarstvu in politiki. Pa si to oglejmo ob nekaterih primerih:

»Po številnih DEBATAH o tem, kakšne so zunanjetrgovinske bilance po republikah, so objavili te dni svoje podatke.«

Debata (fr) — izmenjava mnenj, razgovor, razprava, pretres, obravnava. Članek pripoveduje o izvozu in uvozu po republikah v zadnjih desetih letih, zato tu ni dvoma, za kakšne vrste razgovore je šlo, zato bi prav lahko povedali: Po številnih pretresih o tem, kakšne so ...

Ali:
»Upoštevajmo PARAMETRE dosedanje rasti ekonomskih kategorij družbenih proizvodov.«

Zakaj ne bi zapletenega matematičnega izraza parameter nadomestili z enostavnejšo besedo višina: Upoštevajmo višine dosedanje rasti ...

Cesto srečamo takele misli:
»Pravočasno REAGRANJE na tako INTERPRETACIJO ustavnih dopolnil je bilo razumljivo.«

Reagirati (lat) — odzivati se na kaj, odgovarjati
Interpretacija (lat) — razlaga, razlaganje

Obe besedi sta se kar preveč zakoreninili v naš jezik, spadata pa v strokovno izrazoslovje, prva kemikov, druga pa umetniških krogov, igralcev, glasbenikov itd. Preveč radi ju uporabljamo v vsakdanjem govoru kot npr. v zgornjem primeru, ki bi se lahko mirno glasil: Pravočasni odzivi na tako razlaganje ustavnih dopolnil je bilo razumljivo.

V Delu sem našla zanimiv primer, kako smemo uporabiti tujko, če zanjo ne najdemo pravega slovenskega izraza:

»Kljub občasnim motnjam napreduje v skladnem razvoju izgradnja INFRASTRUKTURE, t. j. energetike, prometa, bazične industrije.«

Sam ste lahko opazili, kako je dopisnik v istem hipu, ko je napisal neznano tujko, poleg nje nanizal še slovensko razlago, ker pač en sam izraz ni zadostoval.

Pa si oglejmo še eno področje, kjer se preveč rade bohotijo tujke. To so različna razmišljanja o političnih dogajanjih pri nas in v svetu. To so tiste stvari, o katerih vsi radi govorimo, čeprav nismo strokovnjaki, zato pa toliko raje poslušamo tiste ljudi, ki so izvedenci na tem področju. A žal vedno znova spoznavamo, da velikokrat ne moremo razumeti niti polovice tistega, kar beremo ali poslušamo:

»Samo v socialističnih silah imamo lahko zagotovilo, da se bodo sposobne spoprijeti z republiškim ETATIZMOM, z različnimi birokratskimi monopoli, malomeščanskim ELITIZMOM in podobnimi negativnostmi.«

Etatizem — beseda, ki so jo izpeljali iz francoske etat, kar pomeni država. Slovenski pomen za etatizem naj bi bil: politična težnja za povečanje vloge države v družbenem, zlasti gospodarskem življenju.

Elitizem je spet izpeljava iz francoske elita, ki pomeni izbrano, odlično družbo, elitizem pa torej ibranost med množico nečesa.

Ze slovenske razlage povedo, da bi bilo sicer težko vse to izraziti z eno besedo, nihče pa ne more zanikati, da povprečnega bralca pustijo nepotešnega in da si želi prave razlage teh besed: Samo v socialističnih silah imamo lahko zagotovilo, da se bodo sposobne spoprijeti z republiškim etatizmom, z različnimi birokratskimi monopoli, malomeščanskim elitizmom in podobnimi negativnostmi. Pri tem mislim na prevelike državne težnje v republikah, na razne želje po premoči uradniškega aparata, ki teži po izključitvi ljudstva od soodločanja in na vedno pogostejše malomeščanstvo, ki se čuti vzvišeno nad ostalo družbo.

Tako smo lahko mirne duše napisali v prvem delu izraze: etatizem, birokratski monopol, elitizem, kar smo le-te v nadaljevanju svojega razmišljanja natančneje razložili.

Poglejmo si odstavek:
»Tisto, kar je v resnici nacionalistično, ni nikoli dobro, ker rojeva nestrpnost do drugih, ker ščuva narod proti narodu. Če se pojavlja nacionalizem pri velikem narodu, ki poskuša svoj PARČIALNI interes razglasiti za interes celote in ga vsiliti vsem drugim narodom in narodnostim, se prej ko slej sprevrže v težnjo po HEGEMONIJI. Potemtakem sta nacionalizem in UNITARIZEM le dve strani iste medalje.«

Ustavili se bomo ob besedah: hegemonija, nacionalizem, unitarizem.

Hegemonija — voditeljstvo, vodilna vloga, prevlada, gospodovanje.

Nacionalizem — pretirana ljubezen do svojega naroda, kar vodi v narodni egoizem in narodni šovinizem.

Egoizem — sebičnost, samoljublje.

Šovinizem — podžiganje narodnostnega sovraštva.

Unitarizem — prizadevanje za okrepitev osrednje oblasti v državi.

Razumljiveje bi se glasilo: ... se prejkosiej sprevrže v težnjo po gospodovanju. Potemtakem sta nacionalizem in unitarizem le dve strani iste medalje, ali drugače rečeno, da obe prizadevanji, tako prvo — narodno in drugo — državno, vodita v eno smer, in sicer želita okrepiti osrednjo oblast v državi oz. oblast enega izmed narodov v državi.

Za danes bodi dovolj, saj smo se kar precej namučili ob tej poplavi tujih izrazov in raje razmislimo, ali le ne želimo nekaj, kar bi morali narediti že dosti prej.

Novosti v jeseniški knjižnici (4)

141.319.8
TRSTENJAK Anton. Anton Trstenjak: Hoja za človekom. Celje 1968. 166 str. 8°.

— Knjigo sestavljajo trije deli, naslovi katerih so obenem odgovori na v uvodu zastavljeno vprašanje (»Kaj je človek?«): I. Človek kot umsko bitje v zavesti. — II. Človek kot osebno bitje v samozavesti. — III. Človek kot naravno bitje v vesti.

141.32:335.5
SARTRE Jean-Paul: Žan-Pol Sartr: Egzistencializam i marksizam. Beograd 1970. 234 str. 8°. (Sazvezda. 25.)

— Knjiga vsebuje odlomke iz Sartrovega dela Critique de la raison dialectique: »Pitanja metode«: I. Marksizam i egzistencializam. — II. Problemi medijacije i pomočne discipline. — III. Progresivno-regresivna metoda. — Zaključak. — »Kritika dijalektičkoga uma«: Uvod.

141.4
BOŠNJAK Branko. Branko Bošnjak: Grčka filozofska kritika Biblije. Kelsos contra apologeticos. Zagreb 1971. 365 str. 8°.

— Osrednji del knjige obravnava polemiko med poznoantičnim filozofom Kelsom in apolegotom zgodnjega krščanstva Origenom. Vsebina: 1. Mišljenje grških filozofa o religiji. — 2. Kelsos — Origen. — 3. Klement Aleksandrijski. — 4. Teocentriam u povijesti i nastavak apologije. — 5. Religiozna kritika apologije. — 6. Zaključno razmatranje.

141.4
HRIBAR Tine. Tine Hribar: Človek in vera. Ljubljana 1969. 104 str. 8°.

— Vsebina: Religija in sodobna znanost. — Filozofija in teologija. — Kdo je človek in kaj je vera. (Napisala Tine in Spomenka Hribar.) — Analiza Janžekovičevega »Smisla življenja«.

16
BERKA Karel. Karel Berka, Miroslav Mleziva: Kaj je logika? Ljubljana 1971. 254 str. 8°. (Misel in čas.)

16
COHEN Morris Raphael. Moris Koen i Ernest Nejgel: Uvod u logiku i naučni metod. Beograd 1965. 470 str. 8°. (Nauka, tehnika, umetnost. 21.)

Iz vsebine: I. Predmet logike. II.—IX. Prvi deo: Formalna logika. X.—XX. Drugi deo: Primenjena logika i naučni metod. — Dodatak.

165.62
HRIBAR Tine. Tine Hribar: Molk besede. — Beseda molka. Maribor 1970. (Znamenja. 17.)

Vsebina: a) 1. Presežek dvoma. — 2. Varnost spraševanja. 3. Redukcija, destrukcija, dekonstrukcija. — 4. Razpoložljivost besed. — 5. Molk besede. // b) 1. Svetloba in tema. 2. Beseda in refleksija. — 3. Nerefleksijska beseda. — 4. Beseda kot reč. — Beseda molka.

Smučišča na Preseki v Kranjski gori

Kinoamaterji so imeli občni zbor

Pred kratkim so se jeseniški kinoamaterji spet zbrali na rednem letnem občnem zboru. Kot običajno so najprej prebrali svoja poročila predsednik, tajnik in blagajnik. Zatem je spregovoril predsednik občinskega sveta LT Jesenice tov. Uroš Župančič in pohvalil aktivnost članov FS Odeon, nato pa se je zavzel za idejo, da jeseniški festival amaterskega filma počasi preide v mednarodni festival amaterskega planinskega filma.

V razpravi, ki je sledila, je tov. Stanko Ravnik dejal, da bi bilo potrebno razširiti dejavnost skupine v krožke po šolah, tako da bi pritegnili čimveč mladih. V klubu pa naj bi filme snemali tudi skupinsko. Tajnik je povedal, da so bili do sedaj skupinsko snemani le filmi, ki so jih naročile razne organizacije, posamezniki pa so filme realizirali samostojno in to tisto, kar je bilo zanje zanimivo, klub pa denarja za snemanje nima. Dipl. inž. Drago Grobovšek se je zavzel za to, da se na tečajih in klubskih večerih filmi ne obravnavajo v glavnem le s tehnične plati ampak tudi iz umetniške. Govora je bilo tudi o tem, da bi se povezali s kakšno tovarno filmov, kjer bi filme lahko kupovali v večjih količinah po znižani ceni. Dogovorjeno je bilo tudi, da se do festivala nadaljuje s klubskimi večeri, katerih naj bi bilo še pet. Na drugem klubskem večeru, ki bo 2. februarja bo klubski festival amaterskega filma, ta pa naj bi bil tudi selekcija za druge festivale.

Po končanem občnem zboru je sledila projekcija barvnih filmov, ki so jih posneli člani kluba. Stanko Ravnik je pokazal Svetovno padalsko prvenstvo in folklorne plesse iz Bohinja, Janez Hrovat vzpon jeseniških alpinistov na Mont Blanc in Mattehorn, Janez Koželj pa filma Po Sredozemlju in Koprška železnica.

tz

Ob šesti številki literarno umetniške priloge LISTI

V novoletni številki Zelezarja je izšla že šesta številka kulturno umetniške priloge LISTI, ki jo ureja kulturno umetniški klub Tone Čufar. S to številko kulturno umetniški klub, ki povezuje besedne, likovne in glasbene ustvarjalce ter druge za kulturo in umetnost zavzete občane od Jesenic do Ljubljane in Celovca onstran Karavank, tudi zaključuje drugo leto svojega uspešnega delovanja. LISTI, ki jih izdajajo z velikim razumevanjem delovnega kolektiva Zelezarne oziroma samoupravnih organov podjetja, je samo ena izmed oblik delovanja kluba. Poleg tega so izdali še povest Tone Čufarja Tovarna, se redno sestajali in snovali, ustvarili zelo aktivne stike z besednimi in likovnimi umetniki slovenske narodnostne manjšine na Koroškem, priredili literarno-glasbeni večer in aktivno posegali v kulturno snovanje in delo v naši občini. Razumljivo, da se rezultati takega dela lahko pokažejo šele z leti, čeprav 68 strani literarno umetniške priloge že predstavlja njihove očitne uspehe, še bolj pa potrjuje njihovo pravilno politično-vsebinsko orientacijo. Njihova vsebinska orientacija izhaja iz marksistično dialektičnih osnov, pri čemer so se od vsega začetka zavedali, kar je praksa zadnjih mesecev tudi potrdila, da je razredni sovražnik še vedno živ in da poskuša v literaturi in drugih vejah delovati proti interesom delavskega razreda in razvoja demokratičnega in samoupravnega socializma. Klub je ostro obsodil razne Pirjevce in Ruple, ki so hoteli pod geslom humanizma literaturo dehumanizirati in jo narediti apolitično, antisocialno in antinacionalno in podobno. Čvrsto marksistično in vsebinsko orientacijo potrjuje tudi to, da je klub take pojave zaznal in obsodil, predno je nanje opozorila 21. in 22. seja predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije in govori tovariša Tita. To pa je izredno velika življenjska sila kulturno umetniškega kluba Tone Čufar, čeprav mu

nekateri posamezniki dajejo razre režimske priimke.

Tako orientacijo je imel klub tudi pri urejanju svoje literarno-umetniške priloge Zelezarja LISTI. Čeprav so v nekaterih primerih delno pri tem konceptu popustili, to pa predvsem iz razloga, da bi bralcem nudili možnost lastne presoje in kritičnega odnosa do besedne umetnosti, ki v nobenem primeru ne more biti brezvsebinska igra besed. Tudi znotraj kluba so posamezni ekstremi, ki pa jih bo klub zaradi svojega zdravega jedra in jasne vsebinsko-politične orientacije zmogel premagati in končno je to tudi ena izmed njihovih nalog, da v borbi mnerj dosežejo enotnost kluba oziroma njihovih članov. Morda so te misli vsaj nekoliko razjasnile izredno pomembno vlogo kulturno umetniškega kluba Tone Čufar.

Ce prelistamo vseh šest literarno umetniških prilog Zelezarja LISTI, bomo ob objektivni presoji lahko ugotovili, da je priloga v letu in pol dobila svoj vsebinski in oblikovni koncept. Za osvežitev samo nekaj navedb: Iz prevodne književnosti so doslej predstavili Frica Lehmana, nemškega komunista in pesnika, Bertolta Brechta, prav tako nemškega komunističarja in Pabla Neruda, čilskega pesnika in letošnjega Nobelovega nagrajenca. Vse prevode in življenjepise so pripravili člani kluba. Iz naše občine so predstavili tudi dva že pokojna besedna umetnika in sicer Josipa Vandota in Franceta Klinarja-Kladivarja. Sledi pa precejšnjev številko bolj ali manj znanih besednih ustvarjalcev, od tistih, ki se šele preizkušajo v stihih in besedah, do tistih, ki so se že predstavili s samostojnimi pesniškimi zbirkami ali knjigami. Ob 30-letnici vstaje slovenskega in jugoslovanskih narodov so celotro številko LISTOV posvetili partizanski poeziji in prozi, eno številko pa so namenili besednim in likovnim ustvarjalcem slovenskega porekla z onstran Karavank. Za likovno opremo so poskrbeli likovni ustvarjalci iz naše občine.

Zadnja, šesta številka, ki so jo bralci prejeli z novoletno številko Zelezarja, je dobila svojo že zelo jasno filozofijo. V prevodni književnosti predstavljajo že omenjenega čilskega revolucionarja in pesnika ter letošnjega Nobelovega nagrajenca Pabla Neruda. Prevode njegovih pesmi sta prispevala Miha Klinar in Valentin Cundrič. Na straneh s podnaslovom »čas v besedi« se predstavljajo že bolj znani besedni ustvarjalci: Valentin Cundrič, Benjamin Gracer, Marko Hudnik, Miha Klinar, Andrej Kokot in Cvetko Zagorski. Naslednje strani Listov pod naslovom »beseda revolucije« so namenjene partizanski poeziji in prozi, ki so jo prispevali: Ivan Jan, Miha Klinar in Črtomir Sirkovec. Ustrezno mesto pa so v šesti številki namenili tudi mlajšim besednim ustvarjalcem. Na strani s podnaslovom »prve brazde« se predstavljajo: Vladimir Brun, Marjan Čufar, Doma Hudnik, Jelka Košir, Neva Mitrovič, Marija Mencinger, Zdravko Rus in Vesna Sušnik. Likovno opremo za to številko sta prispevala člana likovne sekcije DOLIK pri DPD SVOBODA TONE ČUFAR — Tine Markež in Tone Tomazin. Razen tega v tej številki objavljajo fotografije naslovne strani nove pesniške zbirke sodelavca LISTOV, koroškega pesnika Valentina Polanška, ki je pravkar izšla pri založbi Mladinska knjiga pod naslovom KARANTANSKE. S fotografijo velikega slovenskega gledališkega umetnika Staneta Severja pa napovedujejo, da bodo v naslednji številki objavili daljši zapis o njegovi umetniški poti. Naslednja, sedma številka LISTOV predvidevajo, da bo izšla ob kulturnem prazniku Slovencev februarja. Želja kluba je, da bi v prihodnjem letu namesto štirih številki za kolikor je zagotovila financiranje Zelezarne, izšlo vsaj šest številki in da bi za naslednji dve zagotovila finančno udeležbo kulturna skupnost občine. To pa so z dosedanjim delom tudi opravili.

Rešitev nagradne križanke

Vodoravno: EMISIJA, MONOM, SILAK, AVGUST, KARBA, KALO, ESTETIKA, AVIZO, NEREALN, AP, GOBAR, OSAT, R, NOVOLETNA, TA, ERNA, LIVARNA, T, RAT, KA, REMI, DLAKA, KT, OSA, IE, ROPATI, ER, ISA, V, IN, R, AI, ST, BAJKA, ETEN, ZS, A, REMS, DISK, N, OERI, HRBET, SVEJK, ZETA, PASAT, RETOR, SREČNO IN VELIKO DELOVNIH USPEHOV V LETU 1972, OČKA, RELE, IL, LESNIK, OL, PIA, V, DV, EE, AK, ITD, KA, REAL, KROKAR, KANIN, AVTOBUS, ARKADA, K, OPAT, LD, KURARE, JOSIPA, MENIH, AA, IL, ZVON, TA, DVOM, OPEKARNA, C, ROG, PAKET, ARABESKA, ELZA, ŽEPAR, EKS, AVTOMOBIL, SKODELA, L, SAM, ERA, A, VA, FRAK, ARAM, STIKALO, AMD, IKAR, VARSTVO, CI, STA, KOTI, TATA, ARARA, ANI, ATA, ILJIC, G, ZASTAVA, PI, KINETA, L, RETAR, JANKO PERNE, TARA, BAGAT, AVON, SE, LR, STANKO VILMAN, ITA, BOGOMIL HOMOVEC.

NAGRAJENI RESEVALCI

V sredo je posebna komisija, ki so jo sestavljali predsednik Anton Svetlin, oddelek za obračun materiala in člani: Irma Šcerbič, likvidatura, Marija Pogacar, faktorni oddelek, Marija Vidic, finančno računovodski sektor in Marija Lužnik, pravna služba, izžrebala nagrajence nagradne križanke, ki je bila objavljena v 51-52. številki Zelezarja. Prejeli smo 350 rešitev, komisija pa je izvlekla 30 rešitev, da je dobila 10 pravih.

IZZREBANI SO BILI:

100 din prejme: Rozka TALAR, sektor za ekonomiko; po 70 din: Majda ROZMAN, faktorni oddelek, Božo PANCUR, služba za varstvo pri delu; po 50 din: Anton GROŠELJ, upravne službe, Janez RAJGELJ, OTK — KK, Vera DOLENC, RO; po 30 din: Julka SLAMNIK, obratno knjigovodstvo, Milka IZDA, faktorni oddelek, Jože LOZAR, tehnične službe, Božo PIBERNIK, upokojenec, Titova 3, Jesenice.

Vsem nagrajencem čestitamo in jih prosimo, da dvignejo nagrade od torca dalje na uredništvu Zelezarja.

Pevski zbor Jesenice v letu 1972

Odbor pevskega zbora Jesenice se je sestel tik pred novoletnimi prazniki in obravnaval opravljeno delo v minulemu letu. Na seji so ugotovili, da je zbor kljub vsem težavam, ki se kažejo zlasti v neustreznem razmerju med glasovnimi skupinami, svoje delo opravil uspešno. To še posebej velja za ženski zbor, ki je z dobrim obiskom pevskih vaj solidno opravil delo, zlasti še med pripravami za sodelovanje na festivalu v Gorici, ki pa je pozneje odpadlo. Pevski zbor Jesenice je v lanskem letu gostoval skoraj v vseh krajih naše občine in se v maju predstavil tudi v Kropi. Tudi ocene, ki jih je zbor prejel ob predvajanju posnetkov na prvem programu Radia Ljubljana v decembru, so bile zelo spodbudne za vse pevke in pevce, tako da bodo še z večjim veseljem nadaljevali z delom v letu 1972. Tudi v letu 1972 bo treba opraviti nekatere naloge, ki so bile že dogovorjene oziroma sprejete na lanskem občnem zboru. Prav gotovo ostane še za naprej najpomembnejša in najtežja na-

loga pomnožitev posameznih glasovnih skupin z novimi pevci in pevkami, s čemer bi še posebej izboljšali stanje v moškem pevskem zboru. V ta namen bo treba vzpostaviti stike s sindikalnimi organizacijami v podjetjih in ustanovah na eni strani ter z mladimi v občini na drugi strani.

Program pevskega zbora Jesenice za leto 1972 je dokaj zahteven, po drugi strani pa tudi pester in raznolik. V februarju in marcu se bo zvrstilo osem koncertov za osnovno skupnost glasbene mladine v naši občini. Omenimo naj vsakoletni koncert ob slovenskem kulturnem prazniku v prosvetnem domu na Breznici, letos pa naj bi se pevski zbor prvič predstavil s celovečernim programom tudi na Jesenicah. Največjo pozornost pa bo treba posvetiti udeležbi na republiški reviji pevskih zborov, ki bo 14. in 15. oktobra v Mariboru. Delo bo torej zelo obširno in zahtevno, ki pa ga bo pevski zbor opravil le v primeru, če bodo posamezne glasovne skupine okrepljene z novimi pevci.

KOLEDARSKA RAZPOREDITEV PROSTIH SOBOT PO MESECIH V LETU 1972

Mesec	Sobote		P	D
	proste	delovne		
Januar	1. I., 8. I., 22. I.	15. I., 29. I.	3	2
Februar	12. II., 19. II.	5. II., 26. II.	2	2
Marec	11. III., 18. III., 25. III.	4. III.	3	1
April	8. IV., 22. IV.	1. IV., 15. IV., 29. IV.	2	3
Maj	13. V., 20. V., 27. V.	6. V.	3	1
Jurij	10. VI., 17. VI., 24. VI.	3. VI.	3	1
Julij	8. VII., 22. VII., 29. VII.	1. VII., 15. VII.	3	2
Avgust	12. VIII., 19. VIII., 26. VIII.	5. VIII.	3	1
Septemb.	9. IX., 16. IX., 23. IX.	2. IX., 30. IX.	3	2
Oktober	7. X., 21. X., 28. X.	14. X.	3	1
Novemb.	18. XI.	4. XI., 11. XI., 25. XI.	1	3
Decemb.	9. XII., 16. XII., 23. XII.	2. XII., 30. XII.	3	2

Skupaj 32 21

Pripomba: 1. I. in 22. VII. sta državna praznika.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

7. januarja amer. angl. barv. film **PREKLETA SREČA**, v režiji Jack Smeyt, v gl. vlogi Woren Biti, ob 17. in 19. uri.

8. in 9. januarja nem. barv. film **ZAKLAD AZTEKOV**, v režiji Robert Slodmak, v gl. vlogi Lex Barker, ob 17. in 19. uri.

10. januarja jap. CS barvni film **TIHOTAPCI ZLATA**, v režiji Jun Fukuda, v gl. vlogi Akira Takarada, ob 17. in 19. uri.

11. in 12. januarja amer. angl. barvni film **ROP IN SLEPILO**, v režiji Peter Hall, v gl. vlogi Ursula Andres, ob 17. in 19. uri.

13. januarja amer. barvni film **IDEALNA PESTUNJA**, v režiji Frank Tashlin, v gl. vlogi Jersey Lewis, ob 17. in 19. uri.

14. januarja angl. barvni film **DOBER POSEL V ITALIJI**, v režiji Peter Collinson, v gl. vlogi Michael Caine, ob 17. in 19. uri.

15. januarja amer. barvni film **ČRNI PANTERJI V HARLEMU**, v režiji Ossie Davis, v gl. vlogi Godfrey Cambridge, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

7. januarja amer. barvni film **ČRNI SERIF**, ob 18. in 20. uri.

8. in 9. januarja amer. angl. barvni film **ROP IN SLEPILO**, ob 18. in 20. uri.

10. in 11. januarja nem. barvni film **ZAKLAD AZTEKOV**, ob 18. in 20. uri.

12. januarja amer. barvni film **IDEALNA PESTUNJA**, ob 18. in 20. uri.

13. in 14. januarja amer. angl. barvni film **PREKLETA SREČA**, ob 18. in 20. uri.

15. januarja amer. angl. barvni film **ODISEJA V VE-SOLJU**, ob 18. in 20.30 uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

8. januarja amer. barvni film **ČRNI SERIF**.

9. januarja ital. barvni film **DRAGO BOM PRODAL SVOJO KOZO**.

12. januarja nem. barvni film **ZAKLAD AZTEKOV**.

15. januarja amer. angl. barvni film **PREKLETA SREČA**.

Kino KRANJSKA GORA

8. januarja ital. barvni film **DRAGO BOM PRODAL SVOJO KOZO**.

9. januarja amer. angl. barvni film **PREKLETA SREČA**.

11. januarja jap. CS barvni film **TIHOTAPCI ZLATA**.

13. januarja amer. angl. barvni film **ROP IN SLEPILO**.

15. januarja nem. barvni film **ZAKLAD AZTEKOV**.

Kino DELAVSKI DOM

JAVORNIK

8. januarja franc. ital. barvni film **DRAGO BOM PRODAL SVOJO KOZO**, ob 19. uri.

9. januarja jap. CS barvni film **TIHOTAPCI ZLATA**, ob 17. uri.

9. januarja amer. barvni film **POZNO JE ZA HEROJE**, ob 19. uri.

12. januarja amer. angl. barvni film **PREKLETA SREČA**, ob 19. uri.

15. januarja amer. angl. barvni film **ROP IN SLEPILO**, ob 19. uri.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektrodnega oddelka se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč in novoletne čestitke.

Vsemu kolektivu pa želim srečno in uspešno novo leto.

Julka Krvina

V nedeljo, 9. jan., ob 19.30 uri, bo gledališče ponovilo dramo O'Neilla **STRAST POD BRESTI**

ZAHVALA

Ob mnogo prezgodnji smrti našega brata, bratranca in strica

ANTONA ZUPANA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so v zadnjih trenutkih stali ob strani in vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti.

Žalujoci: brat Ludvik, sestrični Milka in Silva in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža in ljubljenega strica

ALBERTA KAMNIKAR

izrekamo našo najiskrenejšo zahvalo vsem darovalcem vencev, pevskemu zboru za žalostinke, voznikom osebnih avtomobilov, sosedom in vsem, ki so nam ustmeno ali pismeno izrazili sožalje in nam v težkih dneh stali ob strani.

Vsem in vsakomur posebej prisrčna hvala za počastitev njegovega spomina.

Žalujoci: žena Marija, nečakinji Zinka z Milutinom in Mara z družino.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi očeta moža in brata

ANTONA BRGLEZ

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam izrazili sožalje, ga spremili na zadnji poti in mu poklonili vence in cvetje.

Posebno se zahvaljujemo dr. Mencingerju ter vsemu zdravstvenemu osebju internega oddelka za prizadevanje in trud ob času bolezni. Zahvalo smo dolžni tudi tovarišu Kavčiču in tvarišu Hostniku za poslovilne besede ob odprtem grobu ter godbi za žalostinke.

Žalujoci: hči Zvonka, žena Joži, brata Kondrat in Frido in sestra Nada

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage žene, mame, stare mame in sestre

JOŽEFE RAZPET

se najtopljeje zahvaljujemo vsem, ki so se poslovlili od nje, ji darovali vence in cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti, posebno pa dobrim sosedom za vso pomoč v dneh težke izgube.

Iskrena hvala sodelavcem sekretariata Železarne in Industrije plastičnih izdelkov TP Zarja za denarno pomoč ter vsem voznikom osebnih avtomobilov za prevoz.

Žalujoci: mož, sin in hčerki z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektrodnega oddelka se zahvaljujem za obisk in darilo, vsemu kolektivu pa želim mnogo uspehov v letu 1972.

Pavla Drab

ZAHVALA

Zahvaljujem se sindikalnemu odboru promet — transport za denar, ki sem ga prejela za novo leto.

Ivica Gorenc
z otrokoma

Gledališče

NEDELJA, 9. I. ob 19.30 uri E. O'Neill: **STRAST POD BRESTI** — Drama v treh dejanjih — 5. predstava.

Ljubitelji gledališča opozarjamo, še posebej z okolice, ker s predstavo ne bo mogoče gostovati na okoliških odrih, da je to ena zadnjih večernih predstav, zato naj izkoristijo priložnost in si ogledajo dramo **STRAST POD BRESTI**.

LEKARNA JESENICE

obvešča vse občane Jesenic in okolice, da bo lekarna po 1. januarju 1972 vsako soboto popoldne zaprta. Izdajali bomo le zdravila na recepte dežurnega zdravnika.

Prosimo vse občane, da nov delovni čas upoštevajo in si nabavijo vse potrebno v času, ko je lekarna odprta, to je od ponedeljka do petka od 8.30 do 12 ure in od 13.30 do 19. ure in sobotah od 8.30 do 13. ure.

Delovna skupnost
Lekarne Jesenice

SREČNO IN ZDRAVO NOVO LETO 1972
ZELI VSEM DELOVNIM IN TELESNIM INVALIDOM

MDTI JESENICE IN
PODRUŽNICA JESENICE

VABILO

Delavska univerza na Ješenich Vas vabi na predavanje

STO DNI V ŠPANIJI

Predavanje bo v soboto, 8. januarja 1972 ob 18. uri v dvorani doma upokojencev na Ješenich. Predavatelj Polde Ulaga bo ilustriral predavanje s sto barvnimi diapozitivi.

Delavska univerza Jesenice

OBVESTILO POTROŠNIKOM

Z namenom, da bi tudi trgovskim delavcem, zlasti pa še delavkam — materam omogočili imeti prosto nedeljo, da bi delovni čas prilagodili 42-urnemu delovnemu tednu in, da bi lažje uveljavili prevzete obveznosti s samoupravnim sporazumom, so trgovska podjetja: Rožca, Delikatosa, Zarja, Mesarsko podjetje Jesenice, Specerija Bled, Supermarket Jesenice in E-market

s k l e n i l a,

da v zimsko pomladni sezoni, t. j. od 3. I. do 1. 6. 1972 prenehajo z izmenično prodajo ob nedeljah. Tako bodo v navedenem času vse trgovine s prehrabnim blagom ob nedeljah zaprte.

Ta sklep pa ne velja za turistične kraje, t. j. Mojstrano, Martuljek, Kranjsko goro.

Cerjene kupce vljudno prosimo za razumevanje, hkrati pa jih vabimo, da vse kar potrebujejo za nedeljo, kupijo v petek oz. v soboto.

OBJAVA

Vse nogometaše NK Jesenice obveščamo, da bomo z rednimi treningi začeli v torek, 11. januarja ob 16. uri na nogometnem igrišču.

Odbor NK Jesenice

70 let drsanja na Jesenicah

Drzalni šport se je na Jesenicah pričel leta 1900, morda leto prej ali kasneje, nam je povedal eder najstarejših jeseniških drsalcev in športnikov Ludvik Modre. Ledeno ploskev so naredili v Hrenovici pri nekdanji Lukmanovi vili in je bila namenjena predvsem uradnikom Kranjske industrijske družbe, med katere so zahajali še nekateri takratni učitelji. Mednje je zašel tudi kakšen

delavski otrok, vendar le, če je imel svetle — kromaste drsalke, kar pa je bila redkost, ker delavski otroci, če so jih že imeli, so imeli navadne, narejene iz starega železa. Sicer pa so bili delavski otroci na drsališču nezaželjeni.

Ledena ploskev je bila električno osvetljena že od vsega začetka, urejal pa jo je mojster iz opekarne na Stari Savi Janša. Imel je tudi kotel

za gretje vode, da je lahko »likal« led oziroma, da je imel kar najbolj gladko površino.

Od leta 1914 do 1918 ni bilo ledu, ker je bila večina uradnikov v vojski, otroci pa so koristili naravna drsališča. Takrat hokeja niso poznali in so gojili le drsanje. Na ledu so prirejali tudi razne otroške igre. Leta 1909 je bila na ledu celo pustna veselica. Na ledu so plesali valček, igrala pa je tovarniška godba. Kegljači na ledu niso smeli na to ledeno ploskev in so imeli svoj led za nekdanjo Kovačevo stavbo ali za Kazino. Poprečno so v tistih časih imeli po 45 drsalnih dni z ozirom na vremenske razmere.

Za informacijo, ki bi sicer lahko šla v pozabo, smo Ludviku Modretu izredno hvaležni. Njegova pripoved pa nam lahko da šele pravo sliko o izrednem razvoju drsanja in hokeja po vojni ter pravo vrednost s pridobitvijo strehe nad drsališčem, ki bo trikrat ali še več povečala drsalne dni in omogočila drsanje širokim množicam. Morda bi le tem morali posvečati še več pozornosti.

Začetek planinsko — alpinističnih predavanj

Planinsko društvo Jesenice je v zadnjem času prisluhnilo željam in potrebam svojega članstva, ki kaže veliko zanimanje in navdušenje za kakovostna in zanimiva planinsko-alpinistična predavanja, katerih na Jesenicah občutno primanjkuje.

Organizatorji teh predavanj so imeli srečno roko pri izbiri predavateljev, kakor tudi vsebine predavanj samih. Uvodno predavanje bo imel na Jesenicah v sredo, dne 12. januarja ob 18. uri v veliki dvorani Delavskega doma, brj Jelenu naš trenutno najboljši vrhunski alpinist, himalajec STANE BELAK, Šrauf iz Ljubljane.

Prepričani smo, da bo mojster lepe planinske besede in planinsko-alpinistične fotografije zadovoljil in navdušil še tako kritične in zahtevne jeseniške poslušalce in gledalce. Staneta Belaka pozna vsa slovenska in jugoslovanska planinska javnost kot odličnega plezalca in alpinista pred katerim niso varne najtežje kopne in zasnežene ter v led ukovane domače in svetovno znane stene.

Planinsko društvo Jesenice vabi skupaj z alpinističnim odsekom vse ljubitelje gora na čim večji obisk tega le-

tošnjega prvega predavanja. Predavanje bo zanesljivo privabilo tudi planince, plezalce in alpiniste iz sosednjih planinskih društev in alpinističnih odsekov.

Predavatelj bo pokazal svoje vrhunske zimske plezalne vzpone, ki jih je s tovariši izvedel v naših najzahtevnejših in najtežjih stenah in smereh. Z barvnimi diapozitivi bo prikazal zimske vzpone v Čopovem stebru severne stene Triglava, v rumeni zaiedi severne stene Rakove Spice in v preteklem letu izveden zimski vzpon v severni steni Špika.

Z zanimivimi, aktualnimi in kakovostnimi predavanji namerava Planinsko društvo Jesenice navdušiti za planinstvo in vrhunski alpinizem čim več delovnih ljudi in mladine.

Po tem prvem uvodnem predavanju Staneta Belaka bodo v mesecu februarju in marcu na Jesenicah predavali še drugi naši vrhunski plezalci in alpinisti.

V sredo, dne 12. januarja pridite tudi vi na prvo planinsko predavanje in s seboj povabite prijatelje in znance, katere hočete navdušiti za planinstvo in jim pripraviti praznično doživetje.

Medobratne šahovske igre zaključene

V izvedbi ŠD Jesenice je bilo zadnje dni decembra končano medobratno moštveno šahovsko prvenstvo Železarne, ki se ga je udeležilo rekordno število, prek 100 igralcev. Tudi kakovost iger je bila sorazmerno na primerni ravni, saj so se tekmovalci udeležili skoraj vsi močnejši šahisti našega podjetja.

V ponedeljek, 27. decembra 1971 so igrala ekipe HVZ, ki je dosegla 13,5 točk, VEN 10 točk, strojne delavnice 8,5 točk, plavž 7 točk in livarna 1 točko. V torek, 28. decembra je bila udeležba večja, saj je tekmovalo sedem obratov. Zmagale so pravne službe, ki so zbrale 17,5 točk, slede: OTK 16,5 točk, strojno vzdrževanje 13,5 točk, martinarska 12 točk, gradbeno vzdrževanje 8,5 točk ter nadzorna in valjarna Bela z 8 točkami.

V finalno tekmovalje so se uvrstile ekipe: HVZ, VEN, upravnih služb in OTK, ki so se zadnji dan, t. j. 29. decembra razvrstile takole:

1. mesto je zasedlo moštvo HVZ v postavi Fidančo Pau-

nov, Milan Vuković, Zuro Boženič in Martin Jan ml. z 10 točkami iz treh dvobojev. Drugo mesto je pripadlo upravnim službam s 6 točkami, 3. OTK — 5 točk in 5. VEN s 3 točkami. Zmagala HVZ je bila premočna in ni bila rikoli med tekmovalcem ogrožena. K uspehu jim čestitamo.

Tudi novoletni brzoturnir je lepo uspel, saj je bila udeležba izredno močna. Turnir je bil 2. januarja. Zmagovalec je bil pa Tone Krničar, drugi je bil Lado Krajnik, 3. in 4. mesto si delita Franci Ravnik in Bogo Košir, itd.

Moštveno prvenstvo II. slovenske lige se bo s tekmovalcem 8. t. m., ko pride v goste ekipa iz Sežane, zaključilo. Po prvih dveh porazih proti Brezovici in Kočevju, smo dvakrat zmagali, in sicer s Ponikvami 5:3 in Cerknico 4,5:3,5. Tako imamo izglede za 3. ali 4. mesto v svoji skupini, vse pa zavisi od sobotnega srečanja s Sežano. To pa je popolnoma realen dosežek naših šahistov po neprostovoljnem dvehletnem počitku. **Martin Jan**

Mladinska republiška hokejska liga

Kranjska gora : Jesenice 7 : 4

Vso pozornost športnega občinstva požanjeta prvi moštvi Jesenic in Kranjske gore, medtem, ko je zelo malo takih, ki si ogledajo tekme mladinskih ekip obeh zveznih ligašev. Mladinske ekipe tekmujejo v republiški mladinski ligi v hokeju na ledu. Mladi hokejisti Kranjske gore so bili doslej bolj uspešni kot sovrstniki z Jesenic. Obojim pa se pozna pomanjkanje treningov zara-

di gradnje športne hale. V mladinski ligi pa je tudi zelo močna konkurenca. Med vsemi ekipami je najbolje pripravljena Olimpija, kar je dokazala tudi v medsebojnih srečanjih z našima ekipama. V obeh domačih ekipah pa igra nekaj zelo nadarjenih hokejistov, ki bodo s pridnostjo in vztrajnostjo lahko nasledili najboljše v prvem moštvu. Gledalce presenečajo z duhovito, vendar pa enostavno in tehnično dobro igro, kar včasih manjka tudi starejšim hokejistom. Resno in vztrajno delo z mladimi pa je tudi največje jamstvo za še nadaljnji kakovostni razvoj jeseniškega hokeja.

Za ekipo Kranjske gore nastopajo: Biček, Pretnar, Razinger, Češnak, Brun, Medja, Uršič, Slibar, Brliš, Klemenc, Čatak, Kernc, Terseglav, Fartek, Kovačević.

Za ekipo Jesenic pa: Češnjak, Hočevnar, Šivic, Čatak,

Ščap, Pavlič, Pristov, Rozman, Seljanec, Batur, Klinar, Mavčec S., Mavčec D., Pristov R.

V drugem medsebojnem srečanju so premočno zmagali hokejisti Kranjske gore z rezultatom 7:4. Na ledeni ploskvi Podmežakljo, so pred okoli 300 gledalcev v prvi tretjini nepričakovano povedli Jeseničani s 3:0. V drugi tretjini so Kranjskogorci zmanjšali na 3:2, v zadnji pa povsem zagospodarili na igrišču in dosegli še pet golov, medtem, ko so Jeseničani dosegli le enega.

Strelci za Kranjsko goro: Brliš 3, Uršič, Češnak, Brun in Klemenc po enega. Za Jesenice pa so bili uspešni: Rozman dvakrat in Pavlič ter Mavčec po enkrat.

Na prvenstveni lestvici je mlada ekipa Kranjske gore druga, za ekipo Olimpije, mladinci Jesenic pa so na četrtem mestu. **M. Cimirotić**

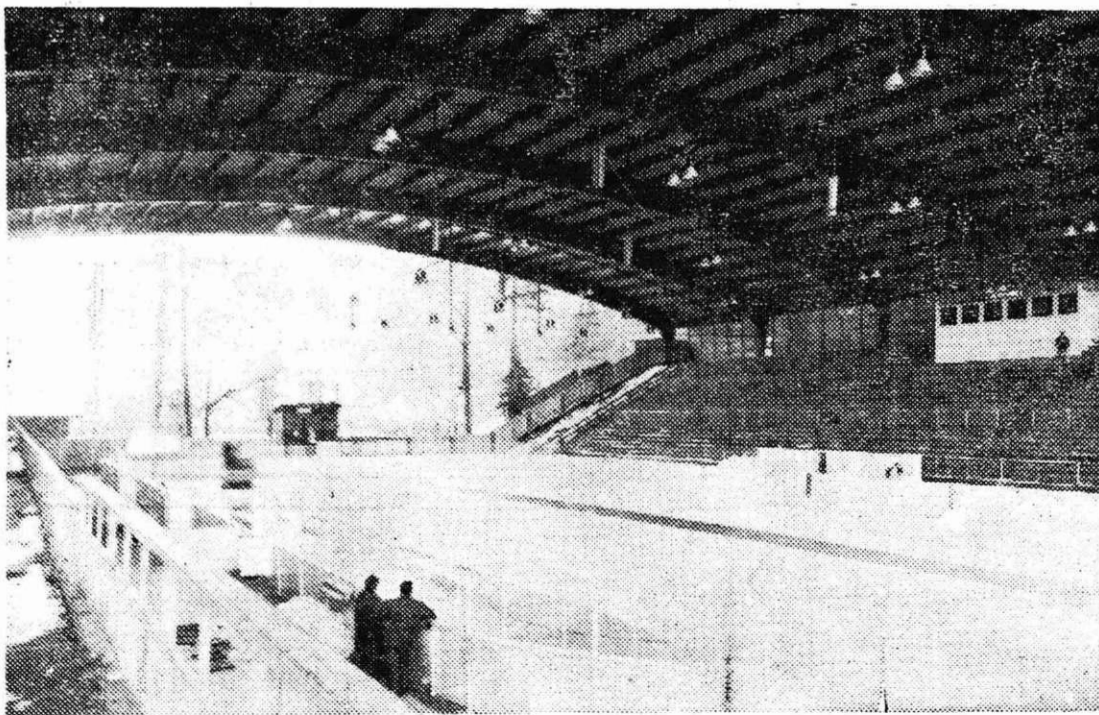
V drugi tekmi poraz Jeseničanov

V drugem kolu zimskega gorenjskega prvenstva so jeseniški košarkarji gostovali v Kranju pri ekipi Triglava. Derbi z direktnim tekmečem za prvo mesto, so Jeseničani izgubili z rezultatom 61:67 (28:37).

Po besedah kapetana naše ekipe Vauhnik, so Jeseničani igrali izredno slabo tako

v obrambi kot v napadu, posebno v prvem polčasu. V drugem delu so sicer igrali nekoliko bolje vendar pa še ne dovolj, da bi nasprotnika lahko dohiteli.

Poraz je moštvo nekoliko prizadel, vendar pa je do začetka lige še toliko časa, da se bodo napake lahko še odpravile. **Br**

Streha nad drsališčem, mora omogočiti tudi večje rekreativno drsanje